

Universitetet i Stavanger: Rapport og planer (2008 – 2009)

Innledning	2
1. Resultatrapportering 2008	4
Virksomhetsmål 1.1: Universitetet skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.	7
Virksomhetsmål 1.2: Universitetet skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømming.	9
Virksomhetsmål 1.3 Universitetet skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som både bidrar til økt utdanningskvalitet og sikrer kvalifiserte kandidater til samfunns- og næringsliv.	10
Virksomhetsmål 2.1: Universitetet skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. Samtidig skal Universitetet konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.	12
Virksomhetsmål 2.2: Universitetet skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.	13
Virksomhetsmål 3.1: Universitetet skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.	15
Virksomhetsmål 3.2: Universitetet skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.	17
Virksomhetsmål 4.1: Universitetet skal føre en aktiv arbeidsgiverpolitikk som bidrar til å rekruttere og utvikle kompetanse som reflekterer institusjonens oppgaver og ansvarsområder.	19
Virksomhetsmål 4.2: Universitetet skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.	20
Virksomhetsmål 4.3: Universitetet skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen med fokus på god intern kontroll og effektiv ressursforvaltning som tar hensyn til institusjonens strategiske prioriteringer.	21
2. Planer for 2009	24
2.1 Plan for virksomheten i 2009	24
2.2 Plan for tildelt bevilgning for 2009	33

Vedlegg

Rapport om oppfølging av NOKUT-evaluering av allmennlærerutdanning ved UiS, 2008.

Innledning

2008 har vært et år med stor oppmerksomhet viet den framtidige utviklingen av Universitetet i Stavanger. Etter en bred intern prosess, vedtok styret en ny, langsiktig strategi for institusjonen for perioden 2009 - 2020. Nyskaping og kvalitet skal prege alle deler av virksomheten. UiS skal være kjent for et nært samarbeid med samfunns- og næringslivet og for sine bidrag til å øke verdiskapingsevnen i landet, med særlig fokus på Sørvestlandet. Universitetet fortsetter dermed sitt høye ambisjonsnivå som strekker seg ut over statsoppdraget og ønsker å utvikle seg raskere og på flere områder enn det de bevilgningsfinansierte rammene alene tilsier.

De målene som ble satt for 2008 er samlet sett i hovedsak oppnådd. Ambisjonene om å bedre studenttilgangen, øke omfanget av forskningsaktivitet og formidling er innenfor våre målsettinger både på kvalitative og kvantitative styringsparametere.

Utdanning

I strategidokumentet settes det høye mål for læringsmiljø og kvalitet i undervisningen, og for å nå disse målene, kreves det innovative tilnærminger til læreprosessene. Et senter for undervisning og læring er under etablering, og med UiS' solide faglige grunnlag i spesialpedagogikk, har vi gode forutsetninger for å kunne utvikle et nasjonalt senter for fremragende undervisning.

UiS har overveiende god studenttilgang og har økt studenttallet noe, men økningen i studiepoeng 2008 er lavere enn studenttallet skulle tilsi. UiS vil i 2009 se nærmere på hva årsakene til dette er.

For å øke internasjonaliseringen, har UiS i 2008 etablert en rekke internasjonale mastergrader. Eksempler er Master in Environmental technology, Master in Computer science International og Master in Hotel and Tourism Management. Vi ser at søkningen er god og at resultatene ligger godt over gjennomsnittet.

Med støtte fra StatoilHydro har vi satt i gang et BA-studium i Petroleumsgeologi, og sammen med finansnæringen i Rogaland startet en ny spesialisering på mastergradsnivå innenfor anvendt finans.

For øvrig har 2008 vært preget av konsolidering. De siste årenes vekst i studietilbud, ikke minst på mastergradsnivå, har avtatt, og institusjonen er i ferd med å bevege seg inn i en planlagt konsolideringsfase. UiS vil vie større oppmerksomhet på økt internt og eksternt samarbeid, mer effektiv utnyttelse av undervisningsressursene og tydeligere faglig profilering.

Forskning og formidling

Publisering, forskning og ekstern finansiering skal i strategiperioden opp på nivå med de andre universitetene i Norge. Innenfor området kommersialisering er målsettingen å bli bedre enn de andre universitetene, noe vi mener er realistisk på bakgrunn av vår faglige portefølje og den tette koplingen til næringslivet i landsdelen.

For å nå de ambisiøse målene, må UiS ha sterkere faglig konsentrasjon og samarbeid om noen sentrale områder. Foruten viderføring og styrking av eksisterende doktorgradsprogrammer, vil viktige grep være å utvikle robuste programområder for grunn- og anvendt forskning gjennom

strategiske bevilgninger, prioriteringer av stipendiater og vikarstipend. UiS ser for seg at de beste programområdene kan utvikles til forskningsssentre med en forskningsmessig profil, kvalitet og produksjon som gjør dem i stand til å oppnå status som nasjonale sentere for fremragende forskning. Arbeidet er godt i gang og har allerede resultert i konkrete forskningsprogrammer og i programmer som vil bli etablert i 2009. Senter for innovasjonsforskning, Senter for undervisning og læring og Senter for bærekraftig energi er vedtatt og delvis etablert. For å få tilstrekkelig tyngde og volum i programmene, er det innledet samarbeid med IRIS, UiA og SUS. Videre er UiS deltaker i Presenteret – et forskningsssenter sammen med også HiO, med hovedfokus på arbeidslivsforskning.

Antall stipendiater fortsetter å øke ved UiS, og det er spesielt gledelig med økningen i kategorien ”næringslivsstipendiater”.

Det er utviklet en ny strategi for formidling og kommunikasjon som del av strategi 2020. Tallene for publisering og formidling hadde god framgang i 2007, men har gått noe ned i forsk.dok. totalt i 2008. Imidlertid har UiS økt antall vitenskapelige publikasjoner og antall publiseringspoeng. UiS etablerte landets første fulldigitale forlag, Greenbook, i 2008, for digital produksjon og distribusjon av læremidler.

Infrastruktur, personal og økonomi

En viktig målsetting for UiS de senere årene har vært å styrke fagmiljøene og å bedre mulighetene for medbestemmelse i organisasjonen. Veksten i overføringen av midler til fakultetene, etableringen av instituttråd, økte fullmakter til instituttledere og styrking av de administrative tjenestene i instituttene, har vært viktige elementer i OU-prosessen som ble startet i 2007. Mange av tiltakene ble implementert i 2008. I januar 2009 gjennomføres vår første omfattende medarbeiderundersøkelse.

Universitetet har hatt som mål å utnytte det handlingsrommet som de ubrukte BFV-midlene representerte, til å satse bevisst på forskning. Akkumulerte ubrukte midler er redusert i 2008 samtidig som det har vært en gledelig økning i ekstern finansiering, deriblant tilskudd fra Forskningsrådet, og en gledelig økning i virksomhetskapital.

Universitetet er inne i en periode med til dels betydelig vekst i lønnskostnader og antall årsverk. Økningen gjenspeiler satsingen på å styrke universitetet med hensyn til forskningsintensitet og PhD-utdanning, og bidrar til å gi det nødvendig grunnlaget for utvikling og drift av institusjonen. At den statlige bevilgningen ikke holder tritt, og fremdeles er på høgskolenivå, utgjør et betydelig problem for Universitetet i Stavanger.

2009

For 2009 vil styret og ledelsen særlig ha fokus på realisering av viktige elementer i strategiplan 2009-2020, så som:

- Konkretisere utviklingsideen om ”nyskappingsuniversitetet”
- Omstilling og vekst
- Arbeidsmiljø og trivsel
- Nasjonalt strategisk samarbeid med prioritert på Sørvestlandet (UiA/UiS og også UiB samt HSH), og nordområdene (UiT)
- Internasjonalt strategisk samarbeid med felles søknad med UiA, om opptak som medlem i ECIU og bilateralt samarbeid med utvalgte universiteter
- Utvikling av programområder og sentra.
- Eksterne relasjoner

1. Resultatrapportering 2008

Sektormål 1.

Universitetet skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Vise videreutviklingen av kvalitetssikringssystemene, herunder hvordan systemene blir forankret i fagmiljøene

UiS har kontinuerlig fokus på kvalitetssikringssystemet og det arbeides bevisst med å forankre arbeidet med kvalitetsutvikling på alle nivå i organisasjonen. På fakultetsnivå er arbeidet med kvalitetssikring av studier godt forankret i fagmiljøene. Gjennom tidligdialog mellom faglærere og studenter og studentevalueringer får både fagmiljøet og studentene anledning til å identifisere forbedringsområder og fremme kvalitetsforbedrende tiltak. Forbedring og videreutvikling av prosesser knyttet til kvalitetssikring (f eks videreutvikling av webbaserede evalueringsskjemaer, skriftliggjøring av felles rutiner og prosedyrer for enheter på fakultetsnivå) skjer i samarbeid med fagmiljøene.

Den årlige institusjonelle kvalitetsrapporten tar utgangspunkt i og er resultat av fakultetenes kvalitetsrapporter. Disse igjen bygger på kvalitetsrapporter fra instituttene og innspill fra fagmiljøene og studentene.

Det som i særlig grad har preget universitetets arbeid ift strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil, avveininger som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc., har vært arbeidet med institusjonen strategi 2009-2020 og fakultetenes handlingsplaner for perioden 2009-2011. Det vil stå sentralt for universitetet i løpet av denne første treårsperioden å tilpasse virksomheten og virksomhetsområdene til den nye strategien. Vise hvordan kvalitetssikringssystemene blir brukt strategisk i arbeidet med å øke kvaliteten i utdanningen

UiS arbeider bevisst i forhold til at informasjon og kunnskap som framkommer som resultat av evaluering- og vurderingsprosesser innenfor kvalitetssystemet, også ligger til grunn for utarbeiding av fakultetenes og institusjonens strategiske planer.

Handlingsplanen beskriver hvordan universitetets strategi planlegges implementert ved fakultetene i perioden 2009-2011. Planen tar utgangspunkt i et overordnet fakultetsnivå, men det er også tatt med en rekke sentrale mål, strategier og tiltak på institutt- og senternivå. Planen er utarbeidet som selvstendig sak ved fakultetet, og er således noe mer enn et rent aggregat av elementer fra de ulike planregimenes plan- og oppfølgingsprosesser. Disse er allikevel sentrale kilder for handlingsplanen, og utgjør også i stor grad løpende prosesser, slik at handlingsplanen må ses i nøye sammenheng med dem så vel nå som videre gjennom hele planperioden.

Strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil, herunder vise avveiningene som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.

Det foregår et kontinuerlig arbeid med utvikling av fagportefølje og faglig profil av utdanningene som tilbys ved UiS. Dette arbeidet forankres i fakultetenes langsiktige handlingsplaner, og er et resultat av strategiske vurderinger og avveininger der en søker å ivareta både hensynet til bredde i utdanningstilbudet og samtidig peke ut strategiske satsingsområder.

Det tilstrebes å utvikle robuste studieprogrammer med fullverdige utdanningsløp (bachelor, master og ph.d.). Det er også et mål å sikre fordypning og bachelornivå, og styrke koplingen

mellom bachelor og masternivå innenfor ulike studier. Ved UiS er det sterkt vektlagt at eventuelle framtidige nyetableringer av studieprogrammer må skje på grunnlag av omstilling. På fakultetene foretas en kontinuerlig gjennomgang av studieporteføljen og vurdering av studieprogrammene med tanke på endring i oppbygning, evt nedlegging og nyetablering. Slike vurderinger gjøres bl a med utgangspunkt i søker- og opptakstall. I 2008 ble det fattet vedtak om nedlegging av tre bachelorprogrammer fra høsten 2009.

Evalueringen av ingeniørutdanningene (INGEVA) kom med gode anbefalinger som er tatt inn i handlingsplanen til Det teknisk-naturvitenskapelig fakultet for perioden 2009-2011. Dette gjelder blant annet Styrking av instituttens forskningskompetanse i ingeniørutdanningene og ytterligere styrking av studentens mulighet til næringslivskontakt, for eksempel gjennom prosjektsamarbeid.

UiS tilbyr utdanning med relevans for samfunn og næringsliv. For å styrke relevans i utdanningene inviterer UiS representanter fra arbeidslivet i evalueringer av studieprogram. UiS deltar også i utstrakt samarbeid med forskningssentre samt offentlig og statlig virksomhet i regionen.

Som andre institusjoner har UiS lav studenttilstrømning til språkfagene, samtidig som det er et betydelig behov for kandidater fra disse fagene, særlig i skolen. Det ble ikke tatt opp studenter til bachelorprogrammene i tysk og fransk i 2008. For å styrke språk- og kulturfagene startet UiS i 2008 utredning av lektorprogram ved Institutt for kultur og språkvitenskap. Formålet med omleggingen er blant annet å avhjelpe regionens klart uttalte og presserende behov for lærerkrefter spesielt i videregående utdanning, øke andelen programstudenter i fagområdene og stimulere fag som har høg samfunnsinteresse men lav søkning.

Strategi for arbeidet med internasjonalisering, og vise hvordan dette bidrar til utviklingen av den faglige virksomheten.

I juni 2008 vedtok Universitetet i Stavanger et nytt strategidokument for perioden 2009-2020 med svært ambisiøse målsettinger for internasjonaliseringsarbeidet.

UiS ønsker å satse på tette strategiske samarbeid med utvalgte universiteter i utlandet som støtter opp om våre hovedsatsinger. Dette for å sikre kvaliteten på student- og lærermobiliteten. Gjennom økt satsing på studietilbud på engelsk vil UiS øke oppmerksomheten mot internasjonalisering hjemme. Målet er at 10 % av studentpopulasjonen skal være internasjonale innen 2020. Samtidig skal alle studenter ha et relevant tilbud om et delstudieopphold i utlandet som del av graden sin hjemme.

Strategidokumentet blir fulgt opp ved at Universitetsdirektøren nedsatte en arbeidsgruppe som skal gi en gjennomgang av den internasjonale virksomheten ved UiS. Målet med gruppens arbeid er å legge til rette for en styrking av den internasjonale dimensjonen i all virksomhet ved UiS. Gruppen skal vurdere, og gi anbefalinger, om mål, strategier og tiltak for internasjonalisering av forskningsvirksomheten, utdanningsvirksomheten, internasjonalisering hjemme, avtaleporteføljen, sørvis- og støtteapparat for mobilitet og organisering og ressursbehov. Gruppen leverer sine tilrådninger i februar 2009.

Fakultetene er kommet ulikt i arbeidet med å følge opp målsettingene for internasjonalisering i strategiplanen i fakultetets egne handlingsplaner.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet vil primært arbeide for å øke aktiviteten innenfor eksisterende avtaler, og styrke fagmiljøenes strategiske allianser. Fakultetet ønsker særlig å øke antallet innreisende studenter og videreutvikle fremmedspråklige tilbud. I tillegg er det et

strategisk mål å integrere internasjonalisering i det daglige arbeidet og øke administrative kompetanse i forhold til internasjonalt samarbeid. Arbeidet vil bli prioritert gjennom blant annet å styrke støttefunksjonen og opprette faglige koordinatorstillinger.

Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet har lenge primært arbeidet med å utvide tilbudet for internasjonale studenter på gradsgivende program, men har de siste par årene også prioritert studentutveksling. Fakultetet ønsker fortsatt å øke antallet internasjonale studenter både på hele grader og på utveksling gjennom å tilby engelskspråklige mastergradsprogram innenfor alle institutt, og utrede muligheten for å opprette engelskspråklige tilbud også på bachelornivå. Fakultetet arbeider med å øke antall utreisende studenter, samt øke andelen ansatte som har forsknings- og undervisningsopphold i utlandet.

Ved Det humanistiske fakultet intensiveres arbeidet med å forankre og etablere internasjonalisering som en dimensjon i all virksomhet ved enheten, og ikke utelukkende fokusere på mobilitet. Målet om økt mobilitet skal oppnås gjennom å fokusere mer på motivasjon, interesse og eierskap i fagmiljøene og å opprette formaliserte avtaler knyttet til eksisterende forskernettverk. Dette for å sikre avtalenes levetid og kvalitet. Satsingsområder vil både være EU og globalt.

International Student Survey 2008 viste at internasjonale gjestestudenter er gjennomgående svært godt fornøyde med oppholdet ved UiS. Samtidig viste undersøkelsen at faglig og sosial integrering er hovedutfordringen for studentene. Dette er et satsingsområde for UiS i 2009.

Gjennomføring av plan for oppfølging av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningens (NOKUTs) evaluering av allmennlærerutdanning, jf departementets brev 11. desember 2006.

Ved inngangen til 2008 var ni av de 11 tiltak som skulle gitt resultater i 2007 fullført. Det ene av de to resterende (tiltak 1.1.1) ble overført til prosessen med innføring av læringsutbytte i den ordinære tiltaksplanen, slik som beskrevet i fjorårets rapport. Dette punktet ble i 2008 tatt inn i fakultær handlingsplan for perioden 2009-2011 for Det humanistiske fakultet, som resultatmål 3 for området Utdanning og læringsmiljø – ”Implementere nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk”¹.

Det andre punktet, 3.1.1 ble videreført for 2008. I løpet av året er universitetspedagogikk etablert som et institusjonssentralt anliggende. Punktet ble i 2008 tatt inn i fakultær handlingsplan for perioden 2009-2011 for Det humanistiske fakultet, som resultatmål 4 for området Forskning og nyskaping – ”Etablere senter for utdanningsforskning og fremragende undervisning”².

Disse to punktene vil forbli i oppfølgingsplanen for allmennlærerutdanningen ved UiS 2007-2009, og da i form av oppfølgingspunkter i forhold til de angitte programeksterne prosessene. De ni punktene som ble fullført i 2007³ er tatt ut av oppfølgingsmatrisen for 2008.

Oppfølgingsplanen inneholder i tillegg ni punkter som skal gi resultater på sikt. For 2007 hadde seks av disse tilfredsstillende framdrift, mens de tre siste ikke hadde tilfredsstillende framdrift, som rapportert i februar 2008. Siden februar har det vært framdrift på punkt 2.3.2. Arbeidet har omfattet planlegging av et sensurseminar.

¹ Av handlingsplanen framgår at fakultetet skal nå sitt hovedmål for området *Utdanning og læringsmiljø* gjennom til sammen 4 resultatmål.

² Av handlingsplanen framgår at fakultetet skal nå sitt hovedmål for området *Forskning og nyskaping* gjennom til sammen 6 resultatmål.

³ Dette var punktene 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 2.2.1, 2.2.3, 2.2.4, 4.4.2, 4.5.1 og 5.2.1.

For de sju punktene med tilfredsstillende framdrift har planene vært uforandret gjennom 2008, og beholdes uendret også for 2009. For de to gjenstående punktene uten framdrift er planene for 2009 som følger:

Punkt 2.1: Punktet er eskalert til den fakultære tiltaksplan, og gjenstår kun som oppfølgingspunkt i oppfølgingsplanen for allmennlærerutdanningen 2007-2009.

Punkt 4.6.1: Er med i instituttets tiltaksplan som generelt tiltak, men uten konkretisering.

Tiltak	Konkret resultat planlagt i 2008?	Resultat oppnådd ihht plan?	Framdrift planlagt i 2008	Framdrift oppnådd ihht plan?
1.1.1	Ja	Nei		
2.1	Nei	-	Ja	Nei
2.2.2	Nei	-	Ja	Ja
2.3.1	Nei	-	Ja	Ja
2.3.2	Nei	-	Ja	Ja
3.1.1	Ja	Nei		
4.4.1	Nei	-	Ja	Ja
4.6.1	Nei	-	Ja	Nei
5.2.2	Nei	-	Ja	Ja
5.4.1	Nei	-	Ja	Ja
5.4.2	Nei	-	Ja	Ja
Antall 'ja':	11	9	9	6

Oppfølgingsmatrise, oppfølgingsplan ALU 2007-2009

Se ellers vedlagt rapport "Rapport om oppfølging av NOKUT-evaluering av allmennlærerutdanning ved UiS, Rapporteringsår 2008"

Virksomhetsmål 1.1: Universitetet skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 1.1.1 UiS skal øke opptaksrammene i godt søkte studieprogrammer i 2008.
- 1.1.2 UiS skal utvikle flere deltidsstudier og øke kapasiteten i etter- og videreutdanningstilbudet.
- 1.1.3 UiS skal utdanne kandidater som er bevisste i forhold til etiske spørsmål og problemstillinger.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Antall primærseekere pr studieplass (1.1)	2,6	2,4	2,3	2,0	2,4
Antall registrerte studenter, snitt vår/høst	6 845	6 754	7 063	7 228	7 200
Antall uteksaminerte kandidater, totalt og på utvalgte områder, så som master, master i teknologi, allmennlærer, førskolelærer, PPU, språkfag (BA), sykepleie, sosionom, ingeniør.	1 446	1 449	1 459	1472	1 500

Selv om UiS ikke nådde målet på 2,4 primærseekere pr. studieplass, er UiS med sitt 2008-resultat (2,0 primærseekere pr. studieplass og 7228 egenfinansierte studenter) fornøyd med resultatet. UiS har aldri hatt verken så mange egenfinansierte studenter eller totalt antall studenter (8263 studenter høst 2008) som i 2008. Avviket mellom mål og oppnådd resultat for primærseekere skyldes bl.a. økt antall studieplasser. Andre faktorer som har påvirket søkerantallet, er landstrenden

med nedgang i søkertall til studier som utdanner til offentlig sektor som UiS har mange av, og delvis lav søknad til flere av masterstudiene og videreutdanningene. Disse faktorene har erfaringsmessig sammenheng med et stramt arbeidsmarked. I Rogaland var ledigheten den laveste på 30 år ved søknadstidspunktet i 2008.

I rekrutteringsarbeidet deltar både ansatte og studenter for å profilere studiene generelt og fag med lave søkertall spesielt. UiS har knyttet til seg studenter gjennom UiS-ambassadørordningen, hvor studentene får opplæring og deltar i universitetets rekrutteringsarbeid. Rekrutteringsinnsatsen har i hovedsak vært rettet mot deltakelse på utdanningsmesser, ved besøk og samarbeid med høgskoler og videregående skoler, omvisninger og samlinger på campus, samt profilering i nettkanaler og papirmedier. I tillegg er det gjort tiltak av faglig karakter (omstrukturering av fag/undervisning, oppfølging og mottak av studenter), samt sosiale tiltak for å øke tilfredsheten hos studentene. I 2008 ble det satset sterkt på nettbasert informasjon og kommunikasjon for å møte målgruppen på deres arena. UiS introduserte et interaktivt spill og opplevelsesrom (QUIs) som ble meget godt mottatt.

Til 1.1.1

Masterprogrammene, og da særlig de 5-årige masterprogrammene (TN), tilfredsstillende målene, mens det er størst utfordringer knyttet til bachelorstudiene og de 2-årige masterstudiene.

Også i 2008 ble det gjennomført teknisk tilpasning av opptaket slik at det ble tatt opp flere søkere på de studieprogrammene der søkningen var best. Forventet effekt er at færre umotiverte studenter blir rekruttert inn, og at studiepoengproduksjonen per student forbedres. Og resultatene tyder på at dette tiltaket har lyktes. Gjennomstrømningen har økt de siste årene på bachelornivå.

Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet vurderer ytterligere tiltak som kan øke opptaket til bachelorprogrammene, men ser at det er begrensninger knyttet spesielt til infrastruktur/ressurser.

Andelen studenter som får utstedt vitnemål etter bachelor i ingeniørfag ved TN fakultet er lavere ved UiS enn ved høgskolene. Fakultetet vil foreta en undersøkelse for å kunne si noe mer konkret om årsakene, og for å prøve å iverksette korrigerende tiltak. 5-årig master tar ikke ut vitnemål etter tre år, men inngår i opptakstallene på samordna opptak, og følger de tre første årene løpet til bachelor i ingeniørfag.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har hatt en noe lavere søkning til sine programmer enn det oppsatte målet, men her det er store variasjoner mellom de ulike programmene. Det har vært en økning i antall søkere til masterprogrammene. Det har vært en nedgang i søkertall til bachelorprogrammene, og særlig gjelder dette studier ved Institutt for helse som hadde 1000 færre søkere i 2008 i forhold til 2007. Dette kan skyldes at det ikke var opptak til videreutdanningene høst 2008, men 3 av bachelorprogrammene ved instituttet sliter også med å opprettholde søkertallene.

Det humanistiske fakultet er det en nedgang i søkertall til bachelorstudier innen språkfag. Kun engelsk hadde stabil søkning i 2008 i forhold til 2007. Det ble ikke tatt opp studenter til bachelorsudier i fransk og tysk i 2008 på grunn av for lave søkertall. Med basis i tall fra videregående utdanning er dette en trend som må forventes å vare ved.

Til 1.1.2

Universitetet omorganiserte i 2008 sin enhet for etter- og videreutdanning og fleksibel læring, ved at enheten UiS Pluss ble etablert som sentral utviklings- og serviceenhet for fakultetenes

EVU-virksomhet. Universitetets gode samarbeid med fylke og kommuner for utvikling av skole og opplæring, som ble sterkt styrket under Kunnskapsløftet, fortsetter innen rammen av universitetets prosjekt "Utdanningsregion Rogaland". Samarbeidet vil blant annet som mål å styrke etter- og videreutdanning for skoleverket ytterligere.

Universitetet tilbyr årlig opptak til enkeltemner, som utgjør et viktig tilbud innen EVU. Omfang og prinsipper for dette er et av områdene for videreutvikling ved universitetet.

UiS har økt opptak til deltid i master endringsledelse, i tillegg er svært mange av videreutdanningene på deltidsprogrammer innenfor helse- og sosialfag, samt også tilbud om en rekke eksterne kurs.

Til 1.1.3

Det er innført ex. phil/ ex. fac. i flere av bachelorprogrammene ved UiS. I tillegg er etikk lagt inn i emner knyttet til forskningsmetode innen bachelor-, videreutdannings- og masterprogrammene. I studieprogrammene på helse- og sosialfag er der ytterligere fokus på etikk og etiske problemstillinger knyttet til møte med brukerne av tjenesten i praksis.

Virksomhetsmål 1.2: Universitetet skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 1.2.1 UiS skal følge opp evalueringen av allmennlærerutdanningen for å bedre kvaliteten i utdanningen, herunder inkorporering av praksisfeltet i kvalitetssystemet.
- 1.2.2 UiS skal innføre læringsutbytte i emner og studieprogrammer, og etter oppsatt plan.
- 1.2.3 UiS skal utarbeide en undervisningsstrategi.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Studenter pr UFF-stilling	16,6	16,5	16,9	16,3	16,5
Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år	46,1	47,1	45,8	44,6	48

UiS har klart å opprettholde antall søkere til studiene i 2008, og har som mål å øke studentall, studiepoengsproduksjon og kandidatproduksjon fra 2005 og i årene som kommer. Imidlertid er resultatene målt i form av studiepoeng for 2008 noe lavere enn studenttallet skulle tilsi. Reduksjonen i studiepoengsproduksjon er særlig knyttet til de samfunnsvitenskapelige fagene, og UiS vil i 2009 se nærmere på hva årsakene til dette er slik at nødvendige tiltak kan settes inn. Styret ved UiS har bl.a. vedtatt å opprette et overvåkningssystem for gjennomstrømningen, jmf kommentar under virksomhetsmål 1.1.

Til 1.2.1

Se vedlagt rapport: ” Rapport om oppfølging av NOKUT-evaluering av allmennlærerutdanning ved UiS. Rapporteringsår 2008”

Til 1.2.2

Implementering av læringsutbytte er prioritert og under arbeid, og utføres i forbindelse med den årlige revisjonen av fag- og studieplaner, inkludert emnebeskrivelser. I påvente av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket er frist for fullført implementering av læringsutbytte utsatt.

Til 1.2.3

Universitetet styrket i 2008 fagmiljøet som arbeider med universitetspedagogikk og ytterligere styrking er lagt inn fra 2009. Miljøet vil spille en viktig rolle i videre arbeid med undervisningsstrategi ved UiS som forankres i universitetets strategi 2009-2020.

Virksomhetsmål 1.3 Universitetet skal ha et utstrakt internasjonalt utdannings samarbeid av høy kvalitet, som både bidrar til økt utdanningskvalitet og sikrer kvalifiserte kandidater til samfunns- og næringsliv.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

1.3.1 UiS skal øke mobiliteten blant studentene.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	220	251	250	300	280
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	5	7	11	18	10

Internasjonaliseringsarbeidet ved UiS har vært i god utvikling i 2008. Særlig vises til resultatene ved Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet, som også KD har vært opptatt av, der resultatet for studentutveksling i 2008 viser en dobling fra 2007.

Det humanistiske fakultet har hatt en stor økning i studentmobiliteten. Mye av denne suksessen kan forklares med enkeltmiljøers innsats, og vilje til å drive mobilitet i egne rekker. Institutt for førskolelærerutdanning har et integrert tilbud om utveksling i studieprogrammet for både ut- og innreisende studenter som har hatt høy mobilitet over flere år. Suksessoppskriften er at programmet er basert på et tett samarbeid innen nettverksforeningen Comenius Association, det har god ledelsesforankring og god administrativ støtte. Fra 2008 har fakultetet tatt et mer aktivt grep for å heve kvaliteten i internasjonaliseringsarbeidet, øke mobilitetsvolumet og sikre at fagmiljøene får en varig støttefunksjon i sine internasjonale samarbeidsprosjekter.

Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet har hatt den prosentvise største økningen i antall utvekslingsstudenter, hovedsakelig på grunn av opptak av flere internasjonale studenter. Denne økningen skyldes at fakultetet har fortsatt arbeidet med å inngå flere nye avtaler med universitet i Europa (Erasmus) og i Kina. Dette har rekruttert mange internasjonale studenter både på delstudier og hele grader. Fakultet tilbyr dessuten fra 2008 fire engelskspråklige mastergrader. To av disse er nye i 2008.

For utreisende studenter ved Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet ble det i 2008 iverksatt et prosjekt for å tilrettelegge bedre for studieopphold i utlandet som en del studieprogrammet. Prosjektet skal ferdigstilles i 2009, og sammen med informasjonsmøter og forbedrede internettsider, håper fakultetet at dette vil bidra til at flere studenter benytter seg av muligheten for å reise ut, i tillegg til at kvaliteten og relevansen ved utenlandsoppholdet styrkes.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har vært foregangsfakultet i det internasjonale arbeidet ved UiS, men opplever i 2008 en liten nedgang totalt. Antall studietilbud på engelsk er opprettholdt, men ikke videreutviklet. Arbeidet med en gjennomgang av eksisterende avtaler er startet.

Sektormål 2:

Universitetet skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid. Universitetet har et nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innen de fagområder de tildeler doktorgrad.

Forskningen ved UiS spenner over et meget bredt felt ved alle fakultetene. Den er dels basert på ulike fagdisipliner, hvorav de fleste klassiske universitetsfagene er representert, dels rettet mot bestemte empiriske områder, ofte med en fler- eller tverrfaglig tilnærming. En stor del av forskningen er dessuten nært knyttet til universitetets profesjonsutdanninger, som spenner fra sykepleie til petroleumsteknologi. I sum gir dette meget stor bredde i forskningen.

Grunnforskningen ved UiS er i stor grad konsentrert om doktorgradsprogrammene: petroleumsteknologi, offshoreteknologi, informasjonsteknologi, biologisk kjemi, risikostyring og samfunnssikkerhet, lesevitenenskap, ledelse og spesialpedagogikk.

Det er en vedvarende utfordring å bidra til konsentrasjon om FoU-aktiviteten, samtidig som variasjonsbredden opprettholdes. I universitetets strategi for 2009-2020 er dette uttrykt slik: "Vi vil utvikle robuste programområder og forskningssentre og samtidig gi handlingsrom til individuelle forskere." Balansegangen mellom disse to hensynene krever kontinuerlig årvåkenhet.

I strategien heter det videre at "Vi vil være kjent nasjonalt og internasjonalt for fremragende forskning innenfor utvalgte områder." Det er et langsiktig mål (2020) å utvikle minst fem sentre med status for fremragende forskning/forskningsdrevet innovasjon. Dette skal nås bl.a. ved å "utvikle robuste programområder for både grunnforskning og anvendt forskning og prioritere ressurser til dem".

I rapporten for 2007 ble kriteriene for programområder for forskning beskrevet, og det ble redegjort for de tiltak som ble gjennomført for å stimulere utviklingen av slike. Høsten 2008 ble de første programområdene utviklet av ulike forskergrupper og godkjent av det sentrale forskningsutvalget, basert på anbefalinger fra berørte institutter og fakulteter. Ved utgangen av 2008 var det godkjent programområder innenfor organelleforskning (biokjemi), lesing, skriving og regning og samfunnsøkonomi/juss. En rekke andre områder var under utvikling. Universitetet har bevisst valgt å la slike initiativ utvikles nedenfra og opp slik at de blir godt forankret i de berørte fagmiljøene. Et programområde innebærer en formalisering av en uformell forskergruppe og en felles forpliktelse til å gjennomføre et felles forskningsprogram over en flerårig periode. På denne måten skal programområdene bidra til konsentrasjon av forskningen om utvalgte områder. De skal dessuten bidra til utviklingen av doktorgradsprogrammene og enkelte programområder

vil kunne få status som senter ved UiS. Gjennom målrettet innsats og forskning kan dermed enkelte også være i posisjon til å oppnå formell status som Senter for fremragende forskning.

Virksomhetsmål 2.1: Universitetet skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. Samtidig skal Universitetet konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 2.1.1 UiS skal øke omfanget av søknader og tildeling fra NFR og EU og andre eksterne kilder.
- 2.1.2 UiS skal øke antallet publikasjoner.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Publikasjonspoeng pr UFF-stilling (UiS)	0,92	1,08	1,01	0,91	1,3
NFR-tildeling pr UFF-stilling, 1000 kroner	38,8	57,1	60,7	99,0	70
EU-tildeling pr UFF-stilling, 1000 kroner	0,8	14,7	9,4	7,0	10
Utteksling av ansatte via programavtaler	91	115	134	125	150

UiS etablerte i 2008 i samarbeid med IRIS et Senter for innovasjonsforskning basert på en donasjon på 50 mill kr fra Gjedefamilien. Senteret ble operativt fra høsten 2008 og har arbeidet med å utvikle og forankre et forskningsprogram i samhandling med ulike forskningsmiljøer, og vil i juni 2009 arrangere en internasjonal summit.

UiS har sammen med Stavanger Universitetssykehus (SUS), IRIS og Høyskolen Stord-Haugesund (HSH) etablert en egen fagenhet for EU-relaterte prosesser og søknader. Enheten som i løpet av 2008 ble ekspandert fra ett til to årsverk, arbeider systematisk med å spre informasjon om EU-programmer og bistå med utforming og oppfølging av søknader. Dette har ført til en markant økning i antall søknader; fra 9 i 2007 til 17 i 2008. Slik har langt flere fagmiljøer fått erfaring med EU-prosessene og de kravene som stilles der. Selv om dette foreløpig ikke har gitt uttelling i form av økt tildeling av EU-midler, er det grunn til å tro at økningen i søknadsaktiviteten vil gi bedre resultater etter hvert.

Utviklingen av publikasjonspoeng regnet per UFF-stilling har de siste årene vært relativt stabil. Målsettingen om en økning til 1,3 poeng per stilling i 2008 er ikke nådd. Dette skyldes delvis naturlige svingninger i forholdet mellom forskning og publisering, og at UiS de siste årene har rekruttert et betydelig antall PhD-stipendiater. Det tar naturlig nok noe tid før de kommer i publiseringssposisjon. Og selv om UiS gikk opp med nærmere syv prosent i totale publiseringspoeng økte også antall vitenskapelige stillinger, som også påvirker nedgangen målt i poeng pr stilling.

UiS hadde en markant økning i NFR-tildeling per UFF-stilling fra 60 700 til 99 000 fra 2007 til 2008. Dette gjenspeiler en systematisk innsats for å følge opp relevante NFR-programmer i fagmiljøene og støtteaktiviteter fra fakultetene. Det har vært større oppmerksomhet om dette enn

tidligere, noe som har gitt gledelige resultater. Dette tilfører institusjonen sårt tiltrengte forskningsmidler, bl.a. til stipendiater, og det vil over tid legge grunnlag for videre ekspansjon, også i forhold til EU-programmer.

På samme måte var det en meget positiv utvikling i omfanget av den samlede eksternt finansierte virksomheten, som økte fra 108,2 til 166.3 mill. Som andel av totalbevilgningen var økningen fra 13 til 18 prosent. Strategiplanen 2020 har en målsetting som svarer til minst 30% av den statlige bevilgningen. Dette henger trolig sammen med de faktorene som er nevnt ovenfor – sterkere konsentrasjon av forskningsaktiviteten, mer systematikk fra fagmiljøene og bedre oppfølging i organisasjonen.

Virksomhetsmål 2.2: Universitetet skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:	
2.2.1	UiS skal ivareta kvaliteten i forskerutdanningene ved at forskerutdanningene integreres i kvalitetssystemet.
2.2.2	UiS skal øke antall doktorgradskandidater på egne programmer.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater	6	13	18	12	25

Til 2.2.1

Arbeidet med å integrere forskerutdanningene i kvalitetssystemet er godt i gang, men er ikke fullført i fakultetene i løpet av 2008. Det arbeides med sikte på:

- at doktorgradsprogram og -emner underlegges tilsvarende rutiner for utvikling og revisjon som andre programmer ved UiS
- at det utvikles ordninger som sikrer innhenting og dokumentasjon av kvalitetsvurderinger i emner og programmer fra veiledere og kandidater.

Fakultetene er kommet ulikt langt i arbeidet som videreføres i 2009.

Til 2.2.2

Målet er nådd. Pr. desember 2008 er det registrert 202 aktive doktorgradskandidater på egne programmer.

Tiltak for å øke gjennomstrømning i forskerutdanningen og status for rekruttering i nye tildelte stipendiater

UiS har hatt et lavere antall disputaser i 2008 enn forventet og også lavere enn i 2007.

Forskerutdanningene ved UiS er fortsatt under oppbygging med et relativt lavt antall statsfinansierte PhD-studenter. En er således fortsatt særlig sårbar for små variasjoner i gjennomstrømning som gir seg betydelige utslag i resultatene for antall uteksaminerte. Det arbeides kontinuerlig med å bedre gjennomstrømningen, og det forventes at UiS når sine mål for

uteksaminerte over noe mer tid. Gjennomsnittlig netto gjennomstrømningstid for de 12 som disputerte i 2008 var 3,1 årsverk. Det er imidlertid en utfordring at det er et visst frafall og at en del kandidater bruker lengre tid enn normalt.

Universitetet igangsatte høsten 2008 en større utredning om forskerutdanningene ved UiS. Utredningen ledes av rektor og gjennomføres i nært samarbeid med Universitetet i Agder i form av gjensidig representasjon i arbeidet. Det vil bli lagt særlig vekt på å utarbeide tiltak for rekruttering, gjennomstrømning og samarbeid i utdanningene.

UiS fikk i 2008 sju nye stipendiatstillinger. Pr 31.12.2008 var alle besatt, men en stipendiat har pt ikke tiltrådt. Alle stipendiatstillinger som er tildelt UiS på strategiske forskningsmidler er etter dette besatt ved inngangen av 2009.

Sektormål 3:

Universitetet skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universitetet skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

UiS vil arbeide for å utvikle en strategi for forskningsformidling; herunder gjennom medarbeidersamtaler sørge for at formidling synliggjøres i arbeidsplaner.

UiS sitt strategidokument for 2009 – 2020 inkluderer strategi for forskningsformidling og kommunikasjon herunder å innarbeide formidlingsvirksomheten i ressursfordelingsmodellen og arbeidsplanene og utvikle belønningssystemer for formidling.

Vise hvordan institusjonen legger til rette for god tilgjengelighet av forskningsresultater for allmennhet og samfunn.

UiS legger til rette for ”god tilgjengelighet av forskningsresultatene for allmennhet og samfunn” gjennom å formidle sine forskningsresultater lokalt, nasjonalt og internasjonalt, gjennom akkrediterte vitenskapelige bidrag og populærvitenskapelige framstillinger. I 2008 har UiS-ansatte registrert 2144 bidrag pr. 25.02.09. UiS har derved ikke nådd målet på 2300 registreringer for 2008. Imidlertid inkluderer de 2144 bidragene 372 vitenskapelige publikasjoner. Dette er en økning av vitenskapelige publikasjoner på 33 fra 2007; en økning på 9,7 % (339 vitenskapelige publikasjoner i 2007). Den foreløpige beregningen viser at de vitenskapelige publikasjonene utgjør 343,6 publiseringspoeng for 2008. Dette er en økning på 18,6 poeng eller 5,7 % fra 2007 (325 poeng i 2007). Bakgrunnen for den generelle nedgangen i registreringer er uvisst, men så lenge det ikke er innført et internt eller nasjonalt belønningssystem for formidling, kan dette være en medvirkende årsak.

Arbeidet for at innovasjon blir en del av virksomheten ved institusjonen.

Kommersialiseringsaktiviteten ved UiS er organisert gjennom vår TTO, Prekubator – et AS som eies av UiS sammen med IRIS, Ipark, SUS og Nofima (før Norconserv), og som utvikler og forvalter forretningsideer for UiS- og IRIS-ansatte, herunder FORNY ordningen. Dessuten har IRIS (som er 50 prosent eid av UiS) et heleid datterselskap, IRIS Forskningsinvest, som arbeider systematisk med etablering av nye selskaper og ivaretar eierskap i nyopprettete selskaper. Resultatene på dette felt i 2008 er ett nyopprettet selskap og 8 mottatte forretningsideer.

Arbeidet med å utvikle en policy (retningslinjer) for immatrielle rettigheter og forbedre håndteringen av dette.

I forbindelse med forskning, formidling og publisering har UiS i 2008 intensivert arbeidet med IPR og problemstillingene rundt publisering- og eiendomsrett til forskningsresultater. UiS har arbeidet til dels tett sammen med de andre universitetene for å få dette på plass, men området har vist seg så å være svært kompleks og med mange ulike hensyn å ta. Det tas nå sikte på å ferdigstille saken i 2009. UiS har vedtatt og fått etablert forskningsetiske retningslinjer i rapporteringsperioden.

Virksomhetsmål 3.1: Universitetet skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

3.1.1 UiS vil arbeide for å utvikle en strategi for forskningsformidling; herunder gjennom medarbeidersamtaler sørge for at formidling synliggjøres i arbeidsplaner.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Antall registreringer i Forsk.dok*	1 910	2 076	2 340	2 144	2 300

UiS står bak en rekke populærvitenskapelige formidlingstiltak som når ut til et stort publikum. Spesielt har konferanseforedrag og foredrag/poster ved fagmøte/fagmesse, populærvitenskapelige foredrag samt deltagelse i radio/ TV program økt i 2008 i forhold til 2007. Registreringene i ForskDok viser 1749 formidlingsaktiviteter ved UiS:

Publikasjoner:

- 38 fag- og lærebøker
- 102 artikler i fagtidsskrift
- 6 kronikk/anmeldelse

Foredrag på brukerrettede fagkonferanse:

- 547 konferanseforedrag og foredrag/poster ved fagmøte/fagmesse

Medier og direkte formidling:

- 241 populærvitenskapelige foredrag
- 52 poster
- 98 gjesteforelesninger
- 57 deltagelse i radio/TV-program
- 229 intervju av faglig/populærvitenskapelig karakter
- 6 bildemateriale, foto og film

Forskningsdagene, Åpen fagdag, foredrag til brukere og allmennheten, kronikker, innsiktsartikler, posters og vitenskapelige seminar er noen av tiltakene som ble gjort for å formidle forskningsaktivitet ved UiS til publikum. Fagmiljøene ved UiS arrangerte eller var medarrangør og vertskap for en rekke konferanser, herunder den årlige samfunnsikkerhets- konferansen som samler sentrale fagfolk, forskere og politikere fra hele landet, den internasjonale konferansen

”Reconsidering the Basics in Early Childhood Education” arrangert i samarbeid med bl.a. European Early Childhood Education Research Association og Tunza 2008 International Children’s Conference (miljøkonferanse), hvor 1000 barn og voksne fra 100 land deltok m.fl.

Universitetet har regionansvaret for Forskningsdagene hvor det i år har vært ti partnere i samarbeidet. I Rogaland har vi hatt totalt 20 arrangementer hvor UiS har hatt ansvar for 15. UiS deltok i/med følgende arrangementer: Forsknings Standup på Café Sting, 3 kvelder (19 forskere, 5 fra UiS), Offisiell åpning av Forskningsdagene i Stavanger-regionen, Researchers`Night: ”Stjerner i sikte – en kobling av kunst, teknologi og vitenskap”, Forskningstorget i Sandes, ”Barneuniversitet”, foredrag om miljøvennlig energi ”Fornybar energi”, Steffens/Wergelad – konferanse, Forskningstorget i Stavanger, Utstilling: ”Nablus”, Lån en forsker! Sted: Sandnes videregående skole, ”Omkamp: likestilling og feminisme i ny nordisk skjønnlitteratur”, seminar i regi av Nettverk for feministisk teori og kjønnsforskning.

Åpen fagdag er et årlig arrangement hovedsakelig rettet mot lærere. I 2008 inneholdt Åpen fagdag 50 foredrag. Rundt 900 personer deltok på arrangementet.

I tillegg er det kontinuerlig åpne faglige fora i UiS, blant annet Forum for religion og etikk, Åpent filosofisk forum, Forum for historie, kultur og samfunn, Litteraturforum og Nettverk for kjønnsforskning

Universitetet har generelt en utstrakt kontakt med sine omgivelser. Samfunnskontakten omfatter praksissamarbeid som del av studier (flere profesjonsstudier), eksterne veiledere, gjesteforelesere og II-er stillinger, utviklingsarbeid og oppdragsvirksomhet, sponsorsamarbeid m.m. Det er arrangert to samlinger i Forum for samfunnskontakt i 2008.

UiS utgir et eget eksternt magasin, UniverS, som sendes til offentlig og privat sektor. Her presenteres også forskningsresultater og populærvitenskapelige artikler. UniverS kommer ut fire ganger årlig.

UiS gir ut tre forskningsserier: Tidvise skrifter, Notater fra UiS og Rapporter fra UiS. I 2008 ble det produsert 8 utgivelser. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism ble startet av fagfolk ved Norsk Hotellhøgskole. I 2008 ble det produsert 4 utgivelser. UiS har en av tre sjefsredaktører samt koordinerende redaktør. Det utgis på det anerkjente forlaget Routledge. Journalen er nylig kommet med i ISI-basen som er referer til artikler fra verdens ledende forskningstidsskrifter.

Formidling av kunstnerisk utviklingsarbeid (eksempler):

- Hvert fjerde år er det Pasjon i Stavanger (historisk spill som er tuftet på middelalderens spilltradisjoner og lokal historikk). Studenter og faglig ansatte ved UiS var viktige utøvere i 2008.
- Forestillingen "Tanzanian Sky" var et internasjonalt kunstnerisk samarbeid mellom musikere og dansere fra Universitetet i Stavanger og instituttet TaSUBa i Tanzania.
- A/S Norske Shell har i 25 år stilt midler til disposisjon for utdeling av en Shellpris og ett til tre stipendier til unge musikkutøvere/studenter med tilknytning til Rogaland. Institutt for musikk og dans ved UiS har en meget sentral rolle i forbindelse med prisen og forestår utdelingen.
- Institutt for musikk og dans tilbyr hver vår og høst et spennende og variert konsertprogram i egne lokaler og viser godt igjen på mange andre arenaer i Rogaland. Instituttet har bl.a. eget orkester.

Oppmuntring til deltakelse i samfunnsdebatten og synliggjøring/tilgjengelighet:

- Opplæring i kronikk- og mediekurs
- Bruk av UiS Nettavis, forskning.no samt aktivt bruk av presse og etermedier
- Resursstilling på dokumentasjon av forskning/formidling som virker motiverende og oppdragende.
- Universitetsbiblioteket oppfordrer til Open Access (gratis og lett tilgjengelig på nettet) for å gi et større publikum tilgang til forskningsresultater.

Virksomhetsmål 3.2: Universitetet skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

3.2.1 UiS skal styrke satsingen på kommersialisering av forskningsresultater gjennom Innovasjonssenteret og Prekubator.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Omfang av eksternt finansiert virksomhet (BOV), mill kroner ⁴	86,4	100,8	116,7	166,3	120
Mottatte forretningsideer	n.a.	20	18	8	15
Antall nyopprettede selskaper basert på forretningsideer	n.a.	1	1	1	2
Bidrags- og oppdragsmidler (BOV), som andel av totalbevilgning	11,9	13,2	14,1	18,0	15

UiS etablerte, som nevnt ovenfor, et eget Senter for innovasjonsforskning i 2008. Samtidig ble det opprettet et Senter for entreprenørskap. Det siste arbeider for å styrke entreprenørskapsaktivitetene blant studentene gjennom Venture Cup, Grunderskolen, studentbedrifter og lignende tiltak. Det ble foretatt en undersøkelse blant studentene som viste at det er betydelig interesse for utdanning i innovasjon og entreprenørskap på alle fakultetene. Senteret har lagt en plan for hvordan slike elementer kan styrkes i ulike studieprogrammer, som blir fulgt opp i 2009.

Sektormål 4:

Universitetet skal ha en personal- og økonomiforvaltning som sikrer effektiv utnyttning av ressursene.

Vektingen av faglige versus administrative ressursbehov

I 2007 og 2008 var det hhv 1,63 og 1,71 vitenskapelig ansatte pr administrativ ansatt ved universitetet. Styret har som mål å beholde dette forholdet for 2009 ved å øke antall administrative stillinger i takt med økning i antall vitenskapelige stillinger. En vil også bygge ut

⁴ Sum inntekter BOV, jmf note 1 i årsregnskapet

det desentrale støtteapparatet, bibliotek, laboratorier og annen infrastruktur i takt med veksten i den faglige virksomheten.

Administrativ kapasitet og kompetanse for å sikre god kvalitet i økonomiforvaltningen

Styret er opptatt av å beholde den administrative kapasiteten og kompetansen for å sikre god kvalitet i økonomiforvaltningen. I 2008 har UiS fått på plass flere nye rådgivere og saksbehandlere med ønsket kompetanse innenfor økonomiforvaltning. På grunn av arbeidsmarkedet i regionen har det vært en utfordring for universitetet å sikre seg de beste kandidatene.

Omtale oppfølging av at institusjonen fullt ut følger det til enhver tid gjeldende regelverk for anskaffelser og forvaltning av bidragsprosjekter og oppdragsprosjekter

Det er foretatt kontroll av om regelverket for offentlige anskaffelser er fulgt ved Universitetet i Stavanger i 2008. Kontrollen har avdekket mulige problemområder. Dette gjelder at det i noen tilfeller ikke er gjennomført anbud for anskaffelser over kr. 500 000 eks. mva. og at regler for innkjøp over kr. 100 000 eks. mva. ikke alltid er fulgt. Dette følges opp ved at det i begynnelsen av mars 2009 sendes brev til de ansvarlige med budsjett disponeringsmyndighet. Her bes det om tilbakemelding på de tilfellene der regelverket ikke er fulgt, og dokumentasjon på at det i verksettes tiltak for å sikre at regelverket følges. Videre er det under utarbeidelse etiske retningslinjer for ansatte i forbindelse med innkjøp og ved kontakt med leverandører av varer og tjenester.

I 2008 ble det utarbeidet en prosjekthåndbok knyttet til bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA). Håndboken samler all relevant informasjon om prosjekter knyttet til rutiner, retningslinjer og andre bestemmelser som vil være aktuelle. Problematikken omkring BOA ble fulgt i eget møte med KD i desember 2008, hvor KD gav uttrykk for tilfredsstillende arbeid og oppfølging ved universitetet.

Omtale institusjonens oppfølging av egen intern kontroll, ref. reglement for økonomistyring i staten §14 — relatert både til systemer og kvalitetssikringsrutiner.

Inntekter og kostnader i resultatregnskapet er behandlet etter bestemmelsene i statlige Regnskapsstandarder. Intern fordelingsmodell av statlig finansiering viderefører resultatdelen i finansieringssystemet, men med en intern tilpasning. I tillegg kommer midler til basisvirksomheten og strategiske aktiviteter, og styret vedtar på bakgrunn av dette en total rammefordeling til budsjettene. Universitetsdirektøren oversender et tildelingsbrev til budsjettene som gir de nødvendige forutsetningen for tildelte rammer. I økonomioppfølgingen er det lagt stor vekt på løpende rapportering av inntekter og kostnader på de ulike finansieringskildene.

UiS har som medlem i periodiseringsprosjektet hatt fokus på god intern oppfølging av ressursbruken og bruk av nytt regnskapsprinsipp i statlig virksomhet.

Universitetet har vedtatt retningslinjer for sidegjøremål, men uten generell meldeplikt for alle sidegjøremål. Det er imidlertid forutsatt at retningslinjene skal håndteres på senter/instituttnivå. Som kvalitetssikring vil det bli innført en klageordning.

Universitetets innkjøpspolitikk har som mål å skaffe varer/tjenester som er økonomisk mest fordelaktige for UiS for å sikre mest mulig effektiv ressursbruk av tildelte midler og bidra til økt verdiskapning i samfunnet. Organiseringen av innkjøp ved universitetet er bygget på prinsippet om desentralisert utøvelse og utførelse. Myndighet til å anskaffe varer og tjenester følger og reguleres normalt av delegering av budsjettmyndighet ut til fakultetene og de øvrige enheter. UiS

har ved årsskiftet 2008/09 tatt i bruk konkurransegjennomføringsverktøy og elektronisk bestillingssystem.

Omfang og utvikling av utsatt virksomhet og begrunnelse for behovet for avsetninger til strategiske formål

Det foreløpige regnskapet viser at budsjettet for 2008 i det alt vesentlige er gjennomført med vekt på de prioriterte oppgaver og områder som framgår av tildelingsbrevet for 2008. I samsvar med planer forelagt styret har aktivitetsnivået vært høyere enn den totale finansiering for perioden og resulterer i et merforbruk for året i forhold til bevilgning fra KD på 7,1 mill (note 15 i årsregnskapet). Dette beløp blir dekket fra akkumulerte ubrukte midler fra tidligere år.

Virksomhetsmål 4.1: Universitetet skal føre en aktiv arbeidsgiverpolitikk som bidrar til å rekruttere og utvikle kompetanse som reflekterer institusjonens oppgaver og ansvarsområder.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 4.1.1 UiS skal rekruttere og beholde ”forskningsentreprenører” av høy internasjonal standard.
- 4.1.2 UiS skal ha ordninger for kompetanseutvikling for alle grupper ansatte.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Andel førstestillinger ⁵ av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger i prosent	43,8	48,2	49,7	51,2	55

Til 4.1.1

Med ”forskningsentreprenører” av høy internasjonal standard, mener UiS personer som har faglige og vitenskapelige kvalifikasjoner på et høyt internasjonalt nivå og som viser at de er i stand til å dra i gang ny og omfattende forskningsaktivitet. Målet er ikke kvantifisert, men UiS vurderer det slik at målet delvis er nådd. Det er nødvendig å rekruttere flere ”forskningsentreprenører” innenfor flere fagområder slik at dette kan bidra til utvikling og resultatforbedring for universitetet.

UiS har ikke nådd målet om 55% førstestillinger eller høyere av totalt antall undervisnings-, forsker- og rekrutteringsstillinger, jf resultatindikator nedenfor. Dette skyldes hovedsakelig at universitetet har arbeidet aktivt med å øke antall stipendiater for å styrke søkergrunnlaget til fremtidige vakanser i vitenskapelige stillinger. I 2008 har universitetet økt antall stipendiater med 21%. Universitetet har imidlertid nådd målet om å øke andelen førstestillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger (som ikke inkluderer rekrutteringsstillinger). Målet var å øke prosentandelen fra 58 til 61 i løpet av 2008. Pr 01.10.2008 var prosentandelen 61,4. Universitetet har som mål å øke denne prosentandelen til nærmere 63 i løpet av 2009. For å nå dette målet vil en legge til rette for kompetanseutvikling for universitetets fast ansatte i vitenskapelige stillinger

⁵ Førstestillinger inkluderer professor, dosent, førsteamanuensis og førstelektor

under førstenivå og rekruttere unge forskertalenter i stipendiat- og kvalifiseringsstillinger innenfor de fagområdene hvor UiS ikke lykkes å rekruttere personale med førstekompetanse.

Til 4.1.2

Medarbeidernes kompetanse er avgjørende for universitetets utvikling. UiS vil tilby kompetanseutvikling for alle grupper ansatte. Universitetets lederutviklingsprogram er videreført i 2008. Deler av kursmodulen inkluderer også tilbud til forskningsledere. I 2008 har det vært fokus på forskningsfinansiering. Mentorprogram for førsteamanuenser og førstelektorer som vil kvalifisere seg for opprykk til professor eller dosent startet i 2008. Program for kvalifisering til førstelektor (førstelektorprogrammet) er videreført siden 2005. Basiskurs i universitetspedagogikk for undervisere er obligatorisk for nyansatte. Alle ansatte har stående tilbud om opplæring i alle dataverktøy universitetet har. Hver enkelt ansatt har mulighet til individuell kompetanseutvikling i form av kurs og etter- og videreutdanning. Plan for dette fastsettes i de årlige utviklingssamtalene, som er vårt viktigste verktøy for systematisk kompetanseutvikling.

Virksomhetsmål 4.2: Universitetet skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 4.2.1 UiS skal stimulere til økt medvirkning og deltakelse i beslutningsprosesser gjennom OU-prosessen, ledelses- og styringssystemer. (PA)
- 4.2.2 UiS skal ansette flere kvinnelige professorer og bidra til at flere kvinner kvalifiserer seg til professor og forskningsledere. (PA)

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Andel kvinner i fht UFF-stillinger totalt, og etter stillingskategori (professor, 1. am. 1.lektor, u-lektor, stipendiat, post-doc.)	43,0	44,0	47,0	44,0	45,0

I 2008 ble det utført omfattende planlegging med sikte på gjennomføring av medarbeiderundersøkelse ved universitetet i januar 2009. Undersøkelsen fokuserer på de ansattes trivsel og psykososiale faktorer i arbeidsmiljøet. Viktige stikkord er utfordringer, kontroll over egen arbeidssituasjon og tilgangen på sosial støtte. Undersøkelsen skal gi et bilde av forventninger, de ansattes krav til kompetanse, opplevd stress og rolleforståelse. UiS samarbeider med Hjelp 24 Sensus om gjennomføring av undersøkelsen og metodikk for oppfølging av resultatene, bl.a skal enhetene bruke resultatene i en utviklingsprosess for å bedre sitt arbeidsmiljø, Undersøkelsen vil bli gjentatt annethvert år.

Til 4.2.1

Hovedfokus for OU-prosessen har vært å skape levende og dynamiske institutter der den enkelte opplever å bli sett og hørt. Som ledd i OU-prosessen er det derfor gjennomført flere tiltak for å stimulere til økt medvirkning og deltakelse i beslutningsprosessene. Et av de mest sentrale tiltakene er etablering av instituttråd og fastsetting av nye rammer og retningslinjer for fakultetsrådene. Videre er det opprettet et felles nettsted for publisering av alle innkallinger,

sakspapirer og møtereferater, slik at alle ansatte har god tilgang til både beslutningsgrunnlag og vedtak. Det er gjennomført delegasjon av utvidede fullmakter på flere områder til instituttlederne. Fra universitetsledelsens side det lagt vekt på at ledelsen ved fakulteter og institutter har jevnlig møter med ansatte og studenter, for å sikre god kommunikasjon og medvirkning. I store enkeltsaker som strategiprosessen er det lagt vekt på å involvere hele organisasjonen på ulike måter, og jevnlig saker for styret for å sikre styreinvolvering. For øvrig er det gjennomført en rekke små og store tiltak for å sikre deltakelse og medvirkning fra såvel ansatte som studenter.

Til 4.2.2

Ved rapportering til DBH i oktober 2008 var kvinneandelen i professorstillinger 12,4%, en nedgang på nærmere 2% fra året før. Det var ikke satt et mål for andel kvinner i professorstillinger i plandokumentet for 2008, men målet burde ha vært nærmere 17%. Ved utgangen av 2008 var andel kvinner i professorstillinger 14,6%, universitetet unngikk dermed en nedgang i kvinneandelen ved årets slutt. Som tallene viser, er universitetets mål om å øke kvinneandelen i professorstillinger langt fra nådd. Det gjenstår mye arbeid før likestillingen er god i vitenskapelige stillinger på førstenivå og høyere. UiS vil derfor satse videre på å øke kompetansen hos kvinner i vitenskapelige stillinger. Av tiltak kan nevnes førstelektor-programmet som i hovedsak rekrutterer universitetslektorer fra profesjonsutdanningene samt mentorprogrammet som har som hovedmål å motivere kvinnelige forskertalenter til å kvalifisere seg til professorstilling. I tillegg har universitetet som mål å øke andel kvinner i postdoktorstillinger. UiS styrker også satsingen på kvinner i forskning og kvinnelige forskningsledere ved å tildele 1. mill kr i prosjektmidler til prosjekter der kvinner står som initiativtakere og prosjektledere.

Virksomhetsmål 4.3: Universitetet skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen med fokus på god intern kontroll og effektiv ressursforvaltning som tar hensyn til institusjonens strategiske prioriteringer.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 4.3.1 UiS skal utvikle en omforent ressursberegningsmodell for studier ved UiS.
- 4.3.2 UiS skal styrke virksomhetsoppfølgingen og integrere risikovurderinger i sitt mål- og planarbeid.
- 4.3.3 UiS skal utnytte arealene mest mulig kostnadseffektivt, hensyntatt lærings- og arbeidsmiljø.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2005	2006	2007	2008	2008
Resultat BOA (EFV) (i tusen kr)	458	838	389	4 300	2 000
Areal pr student; målt av totalt areal og registrerte studenter	13,6	15,3	14,6	14,3	13
Volum ubrukte midler ⁶ , mill kroner	44,1	25,5	30,5	23,6	10
Inntekter på SP pr faglig tilsatt ⁷ , tusen kroner	463,2	502,6	515,1	520,4	535

⁶ Gjelder midler bevilget av kunnskapsdepartementet.

⁷ Bevilgning på studie- og forskningsproduksjon kommer to år etter faktisk produksjon har funnet sted. I tabellen oppgis bevilgningsuttellingen i 2008 gitt for produksjonen foretatt i 2006 – av de faglig ansatte i 2006. Kronebeløpene er nominelle og i henhold til satsene i finansieringssystemet til enhver tid

Inntekter på PP pr faglig tilsatt, tusen kroner	31,5	31,2	29,3	na	50

Til 4.3.1

UiS har utarbeidet en ressursberegningsmodell for etablering av nye studier.

Til 4.3.2

UiS innførte gjennom sitt styrevedtak i sak 22/08 risikostyring som del av mål- og resultatstyringen, og som metodikk for bedre virksomhetsstyring. Universitetet har utarbeidet egen håndbok "Risikostyring ved UiS", som i stor grad baserer seg på de føringer SSØ la til grunn i sin veiledning for risikostyring.

Universitetet har i 2008 utarbeidet strategiplan 2009 – 2020 for institusjonen. Strategien er ambisiøs og utfordrende på mange plan og er derfor også vurdert i forhold til risiko og sjanse for å nå målsettingene. I og med at strategiplanen strekker seg helt mot 2020, vil den jevnlig bli revurdert i forhold til hvilke kritiske faktorer som må på plass for å nå målene, og behovet for eventuelt å måtte justere målene. Ut fra strategiplanen er fakultetene pålagt å utarbeide treårige handlingsplaner. Fakultetene er bedt om å presentere nye handlingsplaner før sommeren 2009 og hvor risikovurderinger er gjennomført og inkorporert som del av planarbeidet. Fakultetenes handlingsplaner har en kortere tidshorisont enn strategien, og kan dermed ha en noe annen risikoprofil enn institusjonens mer langsiktige strategi.

UiS ser i økende grad viktigheten av at risikostyring forankres i styret og i saker av strategisk betydning, og med betydelige økonomisk og/eller annen type risiko. Det foretas derfor i økende grad en risikovurdering på forhånd og vurderingene innarbeides i flere saker som legges fram for styret.

I utvikling av noe nytt er det nødvendig å ta risiko, og institusjonen ser at det kan være en betydelig utfordring å finne allmenngyldige grenser for hva som er akseptabel risiko. I dette ligger muligens også et tilvennings- og brukeraspekt.

Til 4.3.3.

UiS disponerer totalt 103.000 kvm og vedlikehold av bygningsmassen går rutinemessig gjennom Statsbygg og andre utleiere. UiS sine bygg er godt vedlikeholdt.

I 2008 økte antall ansatte totalt ved UiS med 64 og UiS har økt antall studenter totalt med over 400 flere studenter enn i 2007. Forskningsaktiviteten har økt betraktelig. Et mål på dette er at inntekt ut over statsbevilgningen har økt fra 146 mill til 169 mill. og antall doktorgradsavtaler er økt med over 22%. Alt dette er gjennomført uten arealøkninger. Det er i gang et arbeid for å synliggjøre utnyttingsgraden for laboratorier og spesialrom.

Aktivitetskrav

For UiS har departementet satt følgende aktivitetskrav (60 SP-enheter som skal avlegges første året):

Sykepleierutdanningen	159
ABIOK	32

For ABIOK-utdanningene er aktivitetskravet nådd med 33,5 avlagte 60 SP-enheter. I sykepleierutdanningene nådde en ikke aktivitetskravet, ettersom det ble avlagt 147,7 60 SP-enheter. Årsakene til at en ikke nådde aktivitetskravet er under kartlegging.

Rapportering på doktorgradsavtaler der annen institusjon er gradsgivende

Ved UiS er det 28 av våre egne ansatte som arbeider mot doktorgrad ved annen institusjon, 4 av disse disputerte i 2008.

Styrets arbeid

Styret er inne i sitt andre funksjonsår og har foretatt flere egnevalueringer. Evalueringene viser at styret er samstemt i opplevelsen av å ha et godt grep om sitt strategiske arbeid og også ansvaret for å føre kontroll med virksomheten. Medlemmene er overveiende fornøyd med hvordan styret fungerer med hensyn til størrelse, møteledelse, saksframlegg og samarbeidet med direktøren.

Det kommer likevel fram litt ulik vektlegging på saker og saksframlegg: De eksterne medlemmene gir uttrykk for at sakene i noen grad blir for detaljerte og diskusjonene for interne, mens de interne medlemmene i enkelte tilfeller ønsker ytterligere informasjon. Tilsvarende er det ulikt syn på lukkede kontra åpne møter: Eksterne medlemmer gir uttrykk for at publikums og medias tilstedeværelse legger en demper på den frie og åpne meningsutvekslingen, mens interne medlemmer mener det er en styrke med transparens. Studentene opplever det som uheldig at funksjonstiden er begrenset til ett år og at de dermed lett får tildelt en gjesterolle i forhold til de øvrige medlemmene.

Rapportering om forvaltning av fullmakter

Styre vedtok i desember 2007 en strategi for randsoneraktivitet der det bl.a. heter:

Styret ved Universitetet i Stavanger har gjennom to tidligere styresaker fastlagt hovedtrekkene i universitetets strategi for disse områdene. Den bygger på følgende hovedprinsipp:

- *Kjernevirksomheten utføres innenfor UiS*
- *Eksterne oppdrag utføres gjennom vårt forskningsselskap IRIS AS*
- *Kommersialisering gjennomføres gjennom vårt TTO-selskap Prekubator AS samt Iris Forskningsinvest*

Ut over IRIS og Prekubator ønsker UiS normalt ikke å ta eierskap i andre selskap. Eksterne oppdrag og kommersialisering utføres dermed innenfor en strukturert organisatorisk ramme hvor aktivitetene er en integrert del av vår virksomhet, men samtidig på en ønsket "armlengdes avstand".

Dette gir en oversiktlig eierstruktur og minimaliserer økonomisk risiko for UiS. Av historiske grunner har UiS fortsatt eierskap i fem mindre selskaper (Akvamiljø, Blue Planet, Fagforum for mat og drikke) samt i Stavanger Helseforetak.

Universitetsdirektøren sitter i styret for IRIS og er styreleder i Prekubator. Selskapene har egne strategidokument som også er kommunisert med UiS-styret.

2. Planer for 2009

2.1 Plan for virksomheten i 2009

I samspill og dialog med våre omgivelser regionalt, nasjonalt og internasjonalt vil vi ha et åpent og innovativt klima for utdanning, forskning, formidling og nyskaping. Med en fleksibel organisasjon og engasjerte medarbeidere vil UiS bidra til å dekke samfunnets og den enkeltes behov for livslang utdanning.

For 2009 vil styret og ledelsen særlig ha fokus på realisering av viktige elementer i strategiplan 2009-2020, så som konkretisere utviklingsideen om "nyskappingsuniversitetet", omstilling og vekst, arbeidsmiljø og trivsel, nasjonalt og internasjonalt strategisk samarbeid, utvikling av programområder og sentra, samt eksterne relasjoner.

Sektormål 1.

Universitetet skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Virksomhetsmål 1.1

Universitetet skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Universitetet i Stavanger skal realisere virksomhetsmålet gjennom å tilby forskningsbasert utdanning av høy internasjonal kvalitet med et læringsutbytte som møter studentenes, arbeidsmarkedets og samfunnets behov for livslang læring. Kreativitet og nyskaping skal prege studier og undervisning.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 1.1.4 UiS skal utvikle flere deltidsstudier og øke kapasiteten i etter- og videreutdanningstilbudet.
- 1.1.5 UiS skal utvikle studieporteføljen og den faglige profilen i henhold til institusjonens strategi, og øke opptaksrammene i godt søkte studieprogrammer. Enhetene skal dokumentere arbeidet gjennom egen plan for dette som inkluderer hvilke avveininger som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.
- 1.1.6 UiS ved Det humanistiske fakultet skal legge fram ajourført plan for oppfølging av NOKUT's evaluering av allmennlærerutdanningen. Det skal rapporteres i henhold til denne ved neste rapporteringstidspunkt.
- 1.1.7 UiS ved Det teknisk-vitenskapelige fakultet skal legge fram en ajourført plan for oppfølging av NOKUT's evaluering av ingeniøruddanningen (INGEVA). Det skal rapporteres i henhold til denne ved neste rapporteringstidspunkt.

Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Antall primærøkere pr studie plass (1.1)	2,4	2,3	2,0*	2,1
Antall registrerte studenter, snitt vår/høst	6 754	7 063	7 228	7400
Antall uteksaminerte kandidater, totalt	1 449	1 459	1472	1600
Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner (nytt mål 2009, KD)				10

*Foreløpig tall, sluttstatistikk fra Samordna opptak foreligger i januar 2009.

Virksomhetsmål 1.2

Universitetet skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

UiS skal tilby fremragende undervisning gjennom satsing på ulike og tidsmessige undervisningsmetoder. Universitetet i Stavanger skal ha et godt og universelt utformet læringsmiljø og være kjent for sin gode studentservice og aktive medvirkning fra studentene. Studentene skal være partnere i kunnskapsutviklingen.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
1.2.4	UiS skal innføre læringsutbytte i emner og studieprogrammer, og etter oppsatt plan og innen 2010.			
1.2.5	UiS skal utarbeide en egen handlingsplan for undervisning for hele universitetet som sikrer høy kvalitet og hvor læring står i fokus.			
1.2.6	UiS skal gjennomføre evaluering av kvalitetssikringssystemet i 2009. På basis av NOKUT's evaluering av kvalitetssikringssystemet skal UiS utarbeide en plan som følger opp forslag fra NOKUT, samt bidrar til at kvalitetssystemets funksjon øker mht til bruk i det strategiske arbeidet for å øke kvaliteten i utdanningen.			
1.2.7	UiS skal gjennomføre frafallsundersøkelser i studieprogrammer med stort frafall/dårlig gjennomstrømning.			
Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Studenter pr UFF-stilling*	15,6	16,0	15,5	16,0
Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år	47,1	45,8	44,6	48
Antall egenfinansierte studenter pr adm ansatt årsverk	21,0	20,9	20,4	20

Def av UFF, endret fra 2008

Virksomhetsmål 1.3

Universitetet skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som både bidrar til økt utdanningskvalitet.

Virksomhetsmålet skal UiS nå gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid med strategiske samarbeidspartnere. Universitetet i Stavanger vil medvirke til gjensidig kunnskapsutvikling og kunnskapsutveksling, til høy kvalitet på studier og forskning og til regional kompetanseheving.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
UiS skal øke mobiliteten blant studentene gjennom økt satsing på avtaler med strategisk utvalgte samarbeidspartnere, og utvikle flere engelskspråklige utdanninger.				
Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	251	250	300	300
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	7	11	9	10
Utdanningstilbud i samarbeid med internasjonale institusjoner (nytt mål 2009, KD)				3

Sektormål 2.

Universitetet skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Virksomhetsmål 2.1

Universitetet skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. Universitetet har et nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innen de fagområder det tildeler doktorgrad. Samtidig skal universitetet konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

Forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid skal være uavhengig, nyskapende og holde høy kvalitet. FoU-aktiviteten skal møte samfunnets behov for fler- og tverrfaglig forskning, bidra til livskvalitet i samfunnet og til innovasjon på relevante områder. Våre spissområder skal holde høy internasjonal kvalitet. Forskningen skal foregå i samsvar med allment aksepterte retningslinjer for god forskningsetikk, slik at uavhengighet og integritet sikres. Publisering- og siteringsraten pr. fast vitenskapelig ansatt skal være på nivå med øvrige norske universiteter, og UiS skal ha ekstern oppdragsfinansiering på nivå med de øvrige norske universiteter pr. fast vitenskapelig ansatt.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:	
2.1.3	UiS skal øke omfanget av søknader og tildeling fra NFR og EU og andre eksterne kilder.
2.1.4	UiS skal øke det internasjonale samarbeidet gjennom ansettelse av forskere fra utlandet, utenlandsopphold for PhD-studenter og ansatte, og for økt deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer.
2.1.5	UiS skal legge til rette for konsentrert forskningsinnsats gjennom arbeidsplanlegging.
2.1.6	UiS skal utvikle robuste programområder for både grunnforskning og anvendt forskning og prioritere ressurser til dem gjennom langsiktige, strategiske bevilgninger

og tildeling av PhD-stipender og vikarstipend i nært samarbeid med IRIS og andre universiteter og høyskoler, både nasjonalt og internasjonalt.

2.1.7 UiS skal styrke integreringen av AmS's FoU - arbeid i våre strategier.

2.1.8 UiS skal øke publiserings- og siteringsraten pr. fast vitenskapelig ansatt.

Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Publikasjonspoeng pr UFF-stilling*	0,96	0,89	0,83	1,1
NFR-tildeling pr UFF-stilling*, 1000 kroner	55,7	58,8	97,0	100
EU-tildeling pr UFF-stilling*, 1000 kroner	13,0	8,3	6,3	15
Utveksling av ansatte via programavtaler	115	134	125	160

*Def av UFF-stillinger avviker noe ift KD 2008

Virksomhetsmål 2.2

Universitetet skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

UiS vil gi studentene mulighet for gjennomgående studieløp fra bachelor til PhD ved Universitetet i Stavanger, og styrke PhD-utdanningene og utvikle PhD-programmer i tråd med arbeidslivets behov.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

2.2.3 UiS skal ivareta kvaliteten i forskerutdanningene ved at forskerutdanningene integreres i kvalitetssystemet.

2.2.4 UiS skal øke antall doktorgradskandidater på egne programmer.

Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater	13	18	12	30
Andel disputerte av opptatte fem år tidligere (nytt mål 2009, KD)				12 av 16

Sektormål 3.

Universitetet skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universitetet skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

Virksomhetsmål 3.1

Universitetet skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Universitetet i Stavanger skal være synlige innen allmenn- og brukerrettet formidling, og skal kommunisere innsikt og nyere forskning på en måte som bidrar til utvikling av kulturelle tradisjoner, informert offentlig meningsdannelse og til spredning av samfunnsrelevant kunnskap. Formidling og kommunikasjon skal profilere Universitetet i Stavanger og øke interessen for studier og forskning i samfunnet.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
3.1.2 UiS vil arbeide for å få forskningsformidling inn i arbeidsplaner og utrede behovet for incentiver for formidling samt en resultatbasert formidlingskomponent internt ved institusjonen. (SKA)				
Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Antall registreringer i Forsk.dok*	2 076	2 340	2 126	2 500

Virksomhetsmål 3.2

Universitetet skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

Universitetet i Stavanger skal flytte grenser for kunnskap og ferdigheter. Ved å møte behov og utfordringer i samfunnet med kreativitet, nyskaping og innovasjon, skal vi styrke grunnlaget for gode levekår og livskvalitet. Vår virksomhet skal være tuftet på samfunnsansvar og bærekraftig utvikling i et globalt perspektiv.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
3.2.2 UiS skal styrke satsingen på kommersialisering av forskningsresultater.				
3.2.3 UiS skal innføre nyskaping og innovasjon i pensum ved en trinnvis utvikling.				
3.2.4 UiS utvikle retningslinjer for håndtering av immaterielle rettigheter.				
Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Omfang av eksternt finansiert virksomhet (BOV), mill kroner ⁸	100,8	116,7	166,3	170
Mottatte forretningsideer	20	18	8	15
Antall nyopprettede selskaper basert på forretningsideer	1	1	1	2
Bidrags- og oppdragsmidler (BOV), som andel av totalbevilgning	13,2	14,1	18,0	20

⁸ Sum inntekter BOV, jmf note 1 i årsregnskapet

Sektormål 4.

Universitetet skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.

Virksomhetsmål 4.1

Universitetet skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.

Universitetet i Stavanger skal være en handlingsdyktig organisasjon, kjent for en universitetskultur preget av begeistring og nytenking, gjensidig respekt og samarbeid og ansatte med høy kompetanse som bidrar til at Universitetet i Stavanger når sine mål. Infrastruktur og rammevilkår skal støtte opp om utvikling i faglige aktiviteter og læringsmiljøet.

Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Andel førstestillinger og høyere ⁹ av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger ¹⁰	56,5	59,0	62,1	64
Antall rekrutteringsstillinger (nytt mål 2009, UiS)	92,8	105,9	128,8	150
Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte - antall ansatte i undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling pr ansatt i administrativ-, drifts- og støttestilling. (PA) (nytt mål 2009, KD)	1,6	1,6	1,7	1,6

*Definisjonene av det første styringsparameteret i tabellen over er endret fra 2008. Nevneren inkluderer nå ikke stipendiater og post.doc.

Virksomhetsmål 4.2

Universitetet skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:	
4.2.3	UiS skal rekruttere forskertalenter og forskningsentreprenører som både har faglig tyngde og nyskapingsegenskaper som styrker institusjonens kompetanse innenfor prioriterte områder.
4.2.4	UiS skal ha målrettede kompetanseutviklingstiltak med utgangspunkt i universitetets strategi.
4.2.5	UiS skal fremme likestilling og kvinnepolitiske tiltak i form av strategimidler, kvalifiseringstiltak og målrettet rekruttering. UiS skal ansette flere kvinnelige ledere

⁹ dvs professor, proff II, dosent, førsteamanuensis og førstelektor

¹⁰ undervisnings-, forsker og formidlingsstillinger ekskl stipendiater og post.doc.

og professorer og bidra til at flere kvinner kvalifiserer seg til professor og forskningsledere.

Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Andel kvinner i fht UFF-stillinger totalt	44	47	44	45
Andel kvinner totalt (nytt mål 2009, UiS/KD)	51	54	51	50
• Andel kvinner i leder- og mellomlederstillinger (nytt mål 2009, UiS/KD)	28	34	38	40
• Andel kvinner i professorstillinger (ekskl professor II) (nytt mål 2009, UiS/KD)	14	14	12	15
• Andel kvinner i førsteamanuensis- og førstelektorstillinger (nytt mål 2009, UiS/KD)	31	34	34	36
• Andel kvinner i rekrutteringsstillinger (nytt mål 2009, UiS/KD)	54	56	51	54

Virksomhetsmål 4.3

Universitetet skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer.

Universitetet i Stavanger skal ha en organisering og ressursforvaltning som sørger for at alle hovedaktivitetene - forskning, forskningsbasert undervisning, innovasjon, formidling og livslang læring - blir ivaretatt og utviklet ut fra sin egenart. Vi vil skape et konstruktivt samvirke mellom grunnforskning, anvendt forskning, nyskaping og kommersialisering i egen organisasjon og i forholdet til IRIS.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
4.3.4	UiS skal utvikle en omforent ressursberegningsmodell som klargjør forholdet mellom innsatsfaktorer og resultater i studieprogrammer.			
4.3.5	UiS skal gjennomføre virksomhetsoppfølgingen ved å foreta risikovurderinger på alle vesentlige tiltak og planer.			
4.3.6	Ved god internkontroll skal økonomiforvaltningen ved UiS gi god styringsinformasjon i institusjonen.			
Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Resultat BOV (EFV) (i tusen kr)	838	389	4 300	2 000
Volum ubrukte midler ¹¹ , mill kroner	25,5	30,5	23,6	10
Driftsutgifter pr avlagte 60-poengsenhet, 1000 kr (nytt mål 2009, KD)	125	132	141	140
Driftsutgifter pr publiseringspoeng, 1000 kroner (nytt mål, KD)	1 982	2 065	2 234	2 000

¹¹ Gjelder midler bevilget av kunnskapsdepartementet (fagdepartement).

Sektormål 5.

Universitetet i Stavanger har et særskilt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museum med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.

Virksomhetsmål 5.1

Universitetet skal sørge for god sikring og bevaring av museumssamlingene, og bidra til digitalisering av denne kulturarven.

AmS har kildesikring som en av de sentrale arbeidsoppgavene i planperioden. Målsettingen er å avslutte prioriterte oppgaver i kildesikringsprosjektet i samsvar med utarbeidet plan, dvs. innen magasinrevisjon og digitalisering av arkiv og register. AmS skal følge opp tilrådingen fra Riksrevisjonen om å etablere tilfredsstillende magasinforhold for hele samlingen.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 5.1.1 UiS skal ha et særlig ansvar for å bygge opp, utvikle, sikre og bevare de ulike samlingene ved Arkeologisk museum. UiS skal herunder ivareta at standarden mht. sikring blir videreført.
- 5.1.2 UiS skal videreutvikle planene for sitt FoU-arbeid mht. museumssamlingene og at disse blir forankret og integrert i universitetets strategier for forskning.
- 5.1.3 Kulturminnelovens bestemmelser for særskilt gransking vedr arkeologiske undersøkelser §§8 og 10 skal legge premissene for universitetets faglige plan for Arkeologisk museums utgravingsvirksomhet.
- 5.1.4 UiS skal ferdigstille kildesikringsprosjektet i samsvar med plan for digitalisering av samlingene.

Styringsparametere	Resultater			Mål
	2006	2007	2008	2009
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for sikkerhet	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for bevaring ¹²	50 %	50 %	50 %	50 %
Andel digitalisering av samlingene ¹³			55 %	70 %
Andel av samlingene som er tilgjengelig på WEB ¹⁴	0 %	0 %	0 %	0 %

¹² Det er behov for nye magasiner.

¹³ Spesifikasjon av andel digitalisering

¹⁴ Før samlingene kan tilgjengeliggjøres på WEB, skal kildesikringsprosjektet ferdigstilles. Ved publiseringen vil UiS inngå et samarbeid med de fire andre universitetene for en koordinert satsing (MUSIT), jf. også St.meld. 15/2008 om "Nasjonalt digitalt universitetsmuseum".

Virksomhetsmål 5.2

Universitetsmuseene skal gjennom samlingsvirksomheten være en aktiv samfunnsaktør. Samlingen skal tilrettelegges for bruk i offentlig forvaltning og av den interesserte allmennhet.

Museet skal legge vekt på å formidle kunnskap om kulturarven til flest mulig. For AmS er barn og unge vesentlige målgrupper (jf FN's barnekonvensjon), og i de kommende årene blir de eldre ei gruppe det skal satses på i tillegg.

Museet skal legge vekt på samarbeid med næringslivet. Samhandling med næringslivet skal medvirke til økt verdiskaping i regionen. Lokalene og tilbudene ved AmS skal medvirke til at museet blir en et etterspurt kurs- og konferansesenter med høy kvalitet. Museumsutstillingene skal tilføre arrangementene kulturopplevelser og kunnskap. Tilbudet skal åpne museet for nye brukergrupper.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:					
5.2.1	UiS skal ferdigstille kildesikringsprosjektet som grunnlag for elektronisk tilrettelegging av samlingene for bruk i forskning, den offentlige forvaltning og av den interesserte allmennhet.				
5.2.2	UiS skal videreutvikle formidlingen knyttet til feltundersøkelser, bevaring og konservering, herunder fokusere på "Det åpne museum".				
5.2.3	UiS skal bli en arena for nye målgrupper, ved økt satsing på eldre og pensjonister, cruise-turister og andre aktuelle målgrupper både på museet, Jernaldergarden og ulike nettportaler. UiS skal herunder arbeide for å realisere et nytt formidlingsbygg samt nye faste utstillinger.				
Styringsparametere		Resultater			Mål
		2006	2007	2008 ¹⁵	2009
Publikumsbesøk		39 275	44 972	50 000	50 000
Antall omvisninger		532	534	539	540
av dette skoleklasser		496	496	500	500
Antall utstillinger (faste/midlertidige) ¹⁶		4	4	5	6

Digital samling (database)	Resultat 2008	Mål 2009
Gjenstander	80 %	90 %
Bilder	65 %	80 %
Arkiv	20 %	40 %

¹⁵ Tallene for 2008 er estimater pr. 4.11.2008

¹⁶ Arkeologisk museum har definert hele den faste utstillingen som en utstilling.

2.2 Plan for tildelt bevilgning for 2009

Universitetets samlede virksomhet omfatter en mangfoldighet og nyskapskraft hvor utfordringene ligger i spennet mellom konsolidering og videreutvikling av eksisterende virksomhet, og på strukturering og finansiering av ny virksomhet. Universitetet i Stavanger har derfor mange utfordringer knyttet til finansiering av utvikling innenfor både forskning, utdanninger og infrastruktur. Finansieringsrammene fra staten som utgjør 80,3 % av den totale finansieringen, oppleves generelt som trange for en ambisiøs videreutvikling av universitetet.

Institusjonens utfordring er å innpasse nye aktiviteter som for eksempel nye master- og doktorgradsstudier, og samtidig sikre nødvendig kvalitet i den pågående virksomhet og med de totale finansielle rammer. For å styrke universitetsutviklingen er den interne fordelingen til forskning og andre strategisk viktige aktiviteter stimulert noe mer enn det som ligger i den statlige fordelingen i St.prp 1. I den interne fordelingen er det avsatt midler til forskningsstimulerende tiltak og til gjennomføring av Strategiske handlingsprogram (SHP¹⁷). Sammen med statlige midler til stipendiater og RBO utgjør den totale interne satsingen på forskning og strategi ca 118 mill mot 109 mill i 2007.

Ved innpassing av Arkeologisk museum i Stavanger (AM) er 36,3 mill fordelt mellom ny enhet AM/UiS, Universitetsbiblioteket og Felles resurscenter, inklusiv husleie. Fordelingen er basert på eksisterende aktivitet som i dag finansieres av grunnbevilgningen (post 01) samt utstyr (post 45) til AM.

Den interne fordeling av statlige midler gir overordnede rammer for enhetenes budsjetter, som vil handle om prioriteringer bl.a. mellom langsiktige satsinger i forhold til kortsiktige behov, forholdet mellom forskning og utdanninger, bredde i forhold til spissinger, belønning av produktivitet og økt effektivitet i forhold til mindre produktive miljø, m.m.

I tillegg til intern fordelingsmodell legges det opp til initielle rammetildelinger og disponering av akkumulerte ubrukte midler gjennom SHP. Dette gjør det lettere for enhetene å planlegge og starte aktiviteter for å unngå forsinkelser og akkumulering av ubrukte midler. Fordelingen omfatter også fortsatt styrking av den fakultære og institusjonelle infrastrukturen rundt forskning, formidling og samfunnskontakt.

Intern fordeling av statlig finansiering.

Den interne fordelingsmodellen er basert på 3 ulike moduler, en resultatmodul, en forsknings- og strategimodul og en basismodul, og gjenspeiler Kunnskapsdepartementets finansieringssystem. Den interne fordelingsmodellen gir enhetene en viss grad av forutsigbarhet fra år til år ved en videreføring av grunnleggende fordelingsprinsipper som skal stimulere til bedre studieprogresjon, og gi incentiver til løpende omstilling, økt forskning og utdanning og optimalisering av ressursutnyttelsen.

Alle budsjettenheter har forut for den interne fordelingen kommet med innspill som er tatt med i vurderingen ved årets fordeling. Årets tildeling viser at det er behov for å prioritere og rette sterkt fokus på økonomistyring i forbindelse med omstilling og effektivisering for å bedre ressurs-

¹⁷ Styret har vedtatt Strategisk handlingsplan og definert områdene til doktorgradsutvikling, såkornmidler, temaområdene og tverrgående satsningsområder. SHP finansieres ved fordeling fra statsbevilgningen (årets og akkumulert ubrukt).

utnyttelsen og øke handlingsrommet. Universitetsdirektøren vil på bakgrunn av dette gjennomgå ressursbruk og alternativ kostnadsallokering med henblikk på rasjonell og optimal utnyttelse av ressurser.

Forskning og strategisk utvikling

For å gjennomføre Strategisk handlingsprogram og forskningsaktiviteter fokuseres det noe mer på incitamentbasert enn resultatbasert finansiering. Fordelingen viderefører styrking av den fakultære og institusjonelle infrastrukturen rundt forskning og formidling. Sammen med fagenhetenes muligheter for også å satse på forskning med ekstern finansiering, vil dette gi et finansielt grunnlag for utvikling og vekst.

Utdanning og poengproduksjon

Studiepoengsproduksjonen utgjør ca 203 mill. eller vel 26,3 % av den statlige finansieringen når midler til AM holdes utenfor. Antall studenter har vært økende for UiS fra 2004 og avlagte studiepoeng har hatt en økning fra 2005. Kravet til effektivitet og produktivitet ligger innbakt i den statlige finansieringsmodellen. Dette innebærer at emner hvor det brukes større ressursinnsats enn det som vises igjen i oppnådde resultater, i lengden ikke kan påregne en fullfinansiering. Det er ved universitetet fremdeles et for stort antall små emner som det gis undervisning i, samtidig som mange av emnene har relativt få registrerte studenter. Det kan likevel ikke sees bort fra at enkelte emner med få studenter kan være viktige å gjennomføre for å høyne kvaliteten i det enkelte studieprogram, og at det således kan forsvare høy ressursinnsats i forhold til det direkte målbare utbyttet for institusjonen.

Universitetsdirektøren vil også i 2009 fortsette arbeidet med en gjennomgang av ressursinnsats og resultater i enkeltemner, med tanke på optimalisering av ressursutnyttelsen. Det er allerede iverksatt større arbeid med å få kartlagt gjennomføring og frafall. Vurderinger på bakgrunn av dette vil bli knyttet til planer og kontinuerlig arbeid med kvalitet i undervisning spesielt, men også andre aktiviteter ved UiS. På bakgrunn av dette vil oppfølging av arbeidet knyttet til studieportefølje og behov for ressurser for eventuelle overgangsordninger, bli sett i sammenheng med fordeling av strategiske midler i tiden fremover.

Annen ekstern statlig finansiering

De nasjonale strategiene knyttet til Kunnskapsløftet videreføres. KD støtter det nasjonale senteret for leseopplæring og leseforskning ved Universitetet i Stavanger som en del av arbeidet for å styrke leseopplæringen. Nye tildelinger for 2009 forventes basert på søknader og pågående aktiviteter.

Det er fremdeles en utfordring at noen aktiviteter knyttet til ABFV tar noe tid å få igangsatt, som igjen lett fører til høyere akkumulering i ubrukte midler enn ønskelig.

Inntektsførte tilskudd fra Norges forskningsråd (NFR) er i 2008 totalt på ca 40,7 mill inkl. samarbeidsprosjekter med IRIS og gaveforsterkning, en økning på 88 % sammenlignet med 2007. UiS har sendt flere søknader om midler og det forventes økende tilskudd fra NFR både i inneværende år og til neste år.

Plan for disponering – tilskudd KD 2009

	2.1 Resultatmodul		2.2 Forsknings - og strategimodul						2.3 Basismodul						Totalt		
	2.1.1. Underv	2.1.2. RBO	2.2.1 Publisering, stipendiater, mv.		2.2.2 Strategisk handlingsprogram				2.3.1 Rammebasert			2.3.2 Infrastruktur					
			2.2.1.1 Vikarstipend	2.2.1.2 Stipendiater	2.2.2.1 Dr.grads satsinger / internsjonali sering	2.2.2.2 NFR/EU/ samarb.	2.2.2.3 Program-områder og sentre	2.2.2.4 Tverrgående satsinger*	2.3.1.1 Praksis	2.3.1.2 Direkte støtte	2.3.1.3 Studiepl endring	2.3.2.1 Utstyr	2.3.2.2 Drift lab	2.3.2.3 Støtte til adm og instituttene		2.3.2.4 Lokal/leie	2.3.2.5 Student-aktiviteter
Humanistisk	61 412	9 422	1 836	7 882	9 750	500	2 000	1 400	18 558	20 601	1 060	4 159	3 136	11 592			153 308
Samfunnsvitenskapelig	92 240	7 083	1 509	7 229	9 750	500	2 000	1 700	5 983	2 267	-460	1 631	5 136	14 393			150 960
Tekn/nat	49 381	12 121	1 310	17 193	9 750	500	2 000			2 464		5 099	13 506	11 100			124 424
AM/UiS										19 542					16 800		36 342
BIBL			173	560						23 825							24 558
Felles ressurscenter														99 815	126 950	3 050	229 815
Stab og ledelse														58 401			58 401
FoU-sekretariatet														2 610			2 610
NettOp UiS														3 048			3 048
EVU			173											2 100			2 273
Institusjonsprosjekter				382										10 310			10 692
Miljø- og klimavote								600									600
Stimuleringsmidler								3 819									3 819
Endring studieportefølge								500									500
Kvinneinitiert FoU-prosjekt								1 000									1 000
Innovasjon (TTO)								1 300									1 300
Alumni og Karrieresenter								2 355									2 355
Studentvirksomhet																	3 530
Sum	203 034	28 626	5 000	33 245	29 250	1 500	6 000	12 674	24 541	68 699	600	10 889	21 778	213 370	143 750	6 580	809 535

Rapport om oppfølging av NOKUT-evaluering av allmennlærerutdanning ved UiS Rapporteringsår 2008

Departementet ber om at Universitetet i Stavanger i rapporten for 2008 følger opp det som er nevnt i rapporten for 2007 og fokuserer på følgende punkter:

- Kunnskap innhentet om studenter som slutter og virkemidler for å øke gjennomføringsgraden
- Hvilke konsekvenser ekstraundervisning ved hjelp av studentassistenter gir på eksamensresultatene
- Hvordan UiS gjør studentene kjent med forventninger og krav til innsats og resultater
- Hva hindrer samarbeid med andre institusjoner om bl.a. karaktersetting
- Hvilke tiltak er satt i verk for å sikre tydeligere forskningsledelse

Videre skriver Departementet: "Forholdet mellom teori og fagdidaktikk er et tema rapporten fra NOKUT kommenterer, og som lærerutdanningene alltid bør ha under oppsyn. Departementet ber UiS om å gi en orientering om hvordan arbeidet med dette området har vært gjennomført de senere årene og effekten av dette arbeidet på profesjonsforståelsen i allmennlærerstudiet hos studenter og faglig ansatte."

I rapporteringen vår vil vi ta for oss hvert av punktene i samme rekkefølge og deretter gi en generell orientering om ståsted og videre arbeid.

1. Kunnskap om studenter som slutter og virkemidler for å øke gjennomføringsgraden.

Instituttet har gjennomført to undersøkelser av frafall i tiden etter NOKUT evalueringen. Den andre undersøkelsen ble gjennomført i 2008. Denne rapporten blir sendt til KD innen mars som avtalt. En oppsummering av dette er som følger:

Årsaker til frafall

Allmennlærerutdanningene ved Høgskolen i Bergen (HiB) og Universitetet i Stavanger (UiS) har undersøkt årsakene til frafall gjennom telefonintervjuer med forhenværende studenter. Til sammen er 83 informanter intervjuet.

Frafall er i denne undersøkelsen definert til å omfatte alle studenter som avslutter studiet sitt i løpet av det første studieåret. Det er altså forskjellen mellom antall studenter som starter og studenter som fortsetter i det andre studieåret som utgjør tallmaterialet for utvalget. I følge forskningen er det flest studenter som faller fra i starten av et studium.

Frafallet ved HiB er ca. 16 % for 2006-opptaket og ca. 8 % for 2007-opptaket. Frafallet er ca. 29 % for 2007-opptaket ved UiS.

Det er vanskelig å forklare forskjellene i frafallsprosentene mellom de to institusjonene. Det eneste vi kan se som en mulig forklaring ut fra de opplysningene vi har, er at UiS også har høy strykporsent i matematikk. Det kan se ut for at stryk, i mange tilfeller, utløser den endelige beslutningen om å avslutte studiet, og at matematikk er et vanskelig fag¹. Men det er også mange studenter som stryker i fag og likevel fortsetter i studiet og fullfører det. Sammenligninger mellom studenter som slutter på grunn av stryk og studenter som fortsetter til tross for stryk er ikke foretatt i denne studien, men dette kan være en interessant problemstilling for videre studier. Det er også vanskelig å forklare forskjellene i frafallsprosentene mellom 2006- og 2007-utvalget ved HiB.

Opplysninger gitt av informantene

Når vi baserer oss på de opplysningene som informantene selv oppgir, er årsakene til frafall sammenfallende mellom utvalgene i de to institusjonene. Vi har kategorisert årsakene i tre grupper: personlige forhold, forhold ved studiet og forhold ved yrket. I tillegg har vi brukt en fjerde kategori som vi kaller medvirkende årsaker. Det er sannsynligvis ikke bare en grunn til at studenter avslutter et studium, og av svarene fra våre informanter kan det se ut for at det er sammenvevde hendelser og mange ulike vurderinger som ligger bak den endelige beslutningen om å slutte. Medvirkende årsaker skal da forsøke å fange inn andre faktorer utenom det informanten oppgir som hovedårsak. De informantene som oppgir forhold ved yrket som årsaken til at de sluttet, er minst problematisk i så måte, og vi skal derfor behandle denne kategorien først.

Forhold ved yrket

Informantene i gruppen som oppgir forhold ved yrket som årsak (N= 23) sluttet tidlig i studiet, og det ser ut for at det i stor grad var erfaringer i den første praksisperioden som medvirket til beslutningen om å slutte. Læreryrket var ikke slik de hadde sett for seg i utgangspunktet. Selv om de fleste av disse informantene hadde allmennlærerutdanningen som førstevalg, virket elevenes atferd skremmende på dem, eller de var ikke villige til å bruke tida si på oppdragelse og atferdsproblemer. Noen nevner også at det var for mye administrativt arbeid og for liten tid til samvær med elever. I tillegg er det noen som nevner mye hjemmearbeid og lite fritid. Dårlig lønn er også nevnt i tilknytning til de mange arbeidsoppgavene. En av informantene i denne gruppen strøk i praksis, og en annen ble rådet til å slutte.

De fleste informantene i denne gruppen omtaler studiet i positive vendinger og syntes fagene var interessante og lærerne dyktige. Her er det derfor vanskelig å snakke om medvirkende årsaker. For denne gruppen kan det se ut som om det har vært positivt at praksisperioden kommer tidlig i studiet slik at de får innblikk i hva yrket innebærer og bevisstgjøre seg om hva de kan eller er villige til å arbeide med.

Personlige forhold

Kategorien "personlige forhold" skal forsøke å fange inn det vi kan kalle eksterne årsaker, altså forhold som studiet i liten grad kan gjøre noe med. De fleste informantene tilhører denne gruppen (35) og bruker sykdom hos seg selv eller familiemedlemmer, omsorgsoppgaver, ektefellens arbeidssituasjon, dødsfall, flytting og at de egentlig var lei av å studere som hovedgrunn. To av informantene antyder at de vil fortsette studiet når familiesituasjonen deres

¹ Ved UiS er matematikk gitt det første året, mens ved HiB er norsk gitt det første året

har endret seg. To av informantene fortsetter allmennlærerutdanningen andre steder og har derfor ikke sluttet, men har skiftet studiested på grunn av flytting til annen landsdel.

Mange av informantene i denne kategorien oppgir i tillegg flere forhold ved studiet. Noe som kan tyde på at personlige forhold ikke alltid ville ha utløst beslutningen om å slutte dersom studiet hadde vært annerledes. Forhold informantene nevner er store studentgrupper, liten sosial kontakt, mangel på faglig støtte fra lærerne og vanskelige fag. Dette kommer vi nærmere tilbake til under medvirkende årsaker.

Forhold ved studiet

25 informanter oppgir forhold ved studiet som den primære årsaken til at de sluttet. Ved HiB er spesielt norskfaget nevnt, og ved UiS spesielt matematikkfaget. Dette har med studiemodellene på de to institusjonene å gjøre. I Bergen møter studentene først norskfaget, mens i Stavanger møter de først matematikkfaget. Selv om informantene også i noen grad nevner pedagogikk eller KRL som vanskelig eller meningsløst, er kritikken mot disse fagene og faglærerne i dem mer moderate og forekommer i langt mindre grad. I de fleste tilfellene blir fagene norsk og matematikk omtalt som vanskelige med for store faglige krav til studentene. Men også mangel på relevans for arbeidet i skolen blir trukket fram. Fagene som en repetisjon fra videregående skole blir nevnt i denne forbindelsen. Det gjelder også de tre informantene som synes at de faglige kravene var for små.

Informantene pålegger faglærerne i studiet et stort ansvar for hvordan de opplever fagene. Lærerne blir kritiserte for ikke å kunne forklare, ikke bryr seg om studenter som sliter, og i noen tilfeller også for å være sarkastiske eller fordømmende. I tillegg blir store studentgrupper trukket fram som hemmende for deltakelse i undervisningen. Også mangel på sosial kontakt og lang vei til praksisskole blir nevnt.

Praksislærerne ved UiS blir omtalt i positive vendinger, mens informantene ved HiB ser ut til å ha langt flere ankepunkt mot både praksislærere og praksisskoler.

Medvirkende årsaker

Som nevnt foran, kan det være vanskelig å se hva som egentlig bidrar til den endelige beslutningen om å avslutte studiet. Når vi baserer oss på informantenes opplysninger alene, kan det se ut for at det er en rekke forhold ved programkvalitet som kan forbedres. Både innen kategorien personlige forhold og forhold ved studiet, er det mye som tyder på det. Obligatoriske fag, for vanskelige fag og dårlige lærere er forklaringer som oftest går igjen. I dette materialet ser det ut for at stryk i et av fagene er medvirkende til beslutningen om å slutte, og det er et spørsmål om både den faglige formidlingen og fagenes innhold kan gjøres mer meningsbærende for studentene. I dette tilfellet vet vi lite om hvor mye studentene har investert i fagene og hvilke studiestrategier de har tatt i bruk. Det kan være en utfordring for utdanningen generelt.

Frafall eller omvalg?

Det viser seg at så mange som 23 av de 83 informantene fortsatt vil bli lærere, og flere av dem har allerede startet på en annen utdanningsvei til læreryrket (førskolelærer, PPU, master i fag). Flere av disse fortsetter ved samme institusjon. Dette peker på betydningen av å skille mellom frafall og omvalg. Slike funn peker også mot å rette blikket mer spesifikt mot selve allmennlærerutdanningen og hva som skjer i prosessene underveis i studiet. Mange av

informantene som fortsatt vil bli lærere, sier at de vil velge fag selv, og de gir derved uttrykk for at de obligatoriske fagene ikke passer dem.

Opplysninger om informantene ved UiS

De fleste av studentene i dette utvalget hadde allmennlærerutdanningen som førstevalget sitt. De har likevel valgt å avslutte det av ulike grunner. Når vi i tillegg baserer oss på opplysninger om de forhenværende studentene, som karakterer ved opptak, praksislæreres vurdering av dem, svar på spørreundersøkelsen², alder eller kjønn, er det heller ikke noe entydig bilde som tegner seg innenfor de tre kategoriene. Studenter med gode gjennomsnittskarakterer ved opptak stryker og/eller slutter. Studenter med 5 i matematikk fra videregående skole (3) stryker og slutter. Studentene som slutter har ulik alder, selv om det er prosentvis flere under 25 år sammenliknet med eldre studenter. Det er prosentvis flere menn som slutter sammenliknet med kvinner. Rapportene fra praksislærerne viser til studenter som har vist god framgang i praksisperioden og har vært villige til å investere i sin egen utvikling som lærere. Heller ikke gjennom spørreundersøkelsene på UiS kan vi finne entydige tegn på at studentene som slutter skiller seg nevneverdig fra de studentene som velger å fortsette studiet. Det eneste itemet som merker seg ut, er spørsmålet om de angrep på utdanningsvalget sitt. Her er det prosentvis flere studenter i frafallsutvalget som angrep på utdanningsvalget sitt enn gjennomsnittet. Det kan tyde på en usikkerhet om utdanningsvalg i utgangspunktet, og at erfaringene gjennom utdanningen ikke har overbevist dem om at utdanningsvalget likevel var rett.

Hvilke studenter faller fra?

Vi vet fortsatt lite om hvilke studenter vi mister, og det kan se ut for at årsakene til frafall er individuelle. Selv om det er grunn til å tro at noen av informantene i dette utvalget ikke burde bli lærere (stryk i praksis og råd om å slutte), er det lite som tyder på at det er mulig å trekke denne slutningen om de andre informantene. Selv om karakterer og konkurransepoeng ved opptak ser ut til å ha sammenheng med frafall (Mastekaasa 2008), kan ikke karakterer alene forklare frafallet hos disse informantene³. Av de forhenværende studentene som vi har opplysninger om karakterer på, har de fleste konkurransepoeng godt over minimumskravet.

Hvilke konklusjoner trekker vi ut av dette?

På generelt grunnlag, kan vi anta at frafall har noe med rekruttering å gjøre. Når rekruttering til lærerutdanning er lav, og vi tar inn alle som søker, kan vi regne med at frafallet øker. Dette er problematisk for en institusjon som er avhengig av gjennomstrømming for å finansiere studier for framtidige studenter.

Vi må forsøke å gjøre det vi kan for å beholde studenter som har grunnlag for å bli gode lærere. Vårt samfunnsmandat er å utdanne lærere som er i stand til å ivareta og å videreutvikle eget arbeid som lærer. At fag er for krevende kan indikere at studentene ikke burde velge lærerutdanning. Lærerutdanning skal være en krevende utdanning. Det vi likevel vil gå enda dypere inn i, er på hvilken måte fag er krevende og om det er noe ved undervisningen som kan styrkes. Arbeid med et nytt matematikkemne for lærere i 1-7 klasse gir en meget god anledning til å prøve ut nytt innhold og nye arbeids- og vurderingsmåter.

² Studentundersøkelse gjennomført ved UiS høsten 2007 før første praksisperiode

³ Bare undersøkt for del-utvalget på UiS

I emnerevisjon som skal gjennomføres våren 2009 vil vi også vurdere muligheter for flere måter studenter kan følge opp seg selv og egen faglig utvikling spesielt i faget matematikk. Dette kan være aktiviteter som kan fungere både som støtte til læring, men også press. I matematikk er det en stor del av studentene som ikke møter opp til undervisning, og som heller ikke åpner dokumenter på It's Learning. Lærere legger ut mye materiale som skal være til hjelp, men opplever at dette ikke blir benyttet.

Slik sett er vi også blitt mer oppmerksomme på overgangen fra elev til student og behovet som mange studenter kan ha for å utvikle selvstendighet og opplæring til faglig arbeid som forutsetter selvstendig motivasjon. Det første semesteret må revurderes i forhold til obligatoriske seminarer som kan både skape samhold, motivasjon og faglige studievaner som er betydningsfulle for lærerstudenter. Studentgruppen er en annen gruppe enn for få år siden. Det er fortsatt mange dyktige studenter som arbeider godt og mye, men gruppen er mer sammensatt. Vi må derfor utvikle mer sammensatte måter å ta imot og utvikle studenter i løpet av studietiden.

Et siste poeng er at flere lærerstudenter opplever første praksisperiode som vanskelig og finner ut at læreryrket ikke er for dem. Det kan være en fordel at studentene oppdager dette tidlig og får anledning til å velge et annet studie, men det kan også være noe med praksisopplæringen og hva studentene blir forventet å kunne gjøre allerede etter bare noen uker i lærerutdanningen som gjør at dette oppleves uoverkommelig for enkelte studenter. Det er også viktig å stille spørsmål ved hva slags praksisopplæring som bidrar til utvikling av kunnskap og ferdigheter som lærerstudenter vil ha bruk for som lærere. Vi kommer tilbake til dette punktet helt til slutt under punkt 6 (om forholdet mellom teori og fagdidaktikk).

2. Hvilke konsekvenser gir ekstraundervisning ved hjelp av studentassistenter på eksamensresultater?

Instituttet har benyttet studentassistenter ved to anledninger innen matematikk 1 (obligatorisk 30 stp i allmennlærerutdanning). Høsten 2008 var dette et tilbud. Det er ikke mulig å si om dette har hatt innvirkning på eksamensresultat ettersom tiltaket ikke ble studert forskningsmessig. Resultatene høsten 2008 var dårlige for denne studentgruppen, men vi vet ikke om de ville ha vært dårligere uten studentassistent. Vi har inntrykk av at studentene setter pris på studentassistenter fordi terskelen til å spørre oppleves som lavere. Utfordringen er å ha gode studentassistenter, noe som absolutt var tilfelle i høst. Dette er nok et område i høyere utdanning som vi ikke har forskning om. Det blir derfor kun våre inntrykk vi kan formidle. Vi vil gjerne studere effekten av studentassistenter, og tenker at det kan være tale om flere effekter som er betydningsfulle av ulike grunner:

- a) effekt på studenters læring slik at flere forstår mer og utvikler faglig kompetanse
- b) effekt på studentassistentenes egen læring og forståelse gjennom det å være veileder og lærer for studenter
- c) effekt på studieemnet / studieprogrammet p.g.a. samarbeidet mellom studentassistenter og vitenskapelig ansatte.

3. Hvordan gjør UiS studentene kjent med forventninger og krav til innsats og resultater?

Studentene gjøres kjent med forventninger og krav på flere måter og gjennom hele løpet:

Oppstartsseminar

Allmennlærerstudenter deltar på et obligatorisk oppstartsseminar. Dette seminaret strekker seg over en uke og er gjenstand for stadig utbedring. Instituttleder, studiekoordinator, praksiskoordinator og faglærere som studentene skal ha det første året (pedagogikk og matematikk) samarbeider om å gjennomføre oppstarten av året. I tillegg har fylkesmann, skolesjefer og ”ekspertlærere” vært invitert inn som gjesteforelesere for å sette utdanningen deres inn i en yrkessammenheng allerede fra utgangspunktet. Gjesteforelesere gir også et innblikk i hva som forventes av framtidige lærere og hva arbeidet vil dreie seg om. Sentrale mål for dette oppstartsseminaret er at studentene skal bli kjent med hverandre og lærere, men ikke minst skal de bli kjent med det programmet som de er blitt en del av og de forventningene vi har til studentenes innsats.

Innen de ulike fagene

Alle faglærere er opptatt av å formidle forventninger og krav. Dette gjøres muntlig og skriftlig og i stor grad gjennom kommunikasjon på It's Learning, for eksempel gjennom de arbeidskravene som emnene innebærer, det pensumet som vektlegges, og de kravene som stilles i eksamener og andre vurderingssituasjoner. Noen fag har midtsemesterprøve som studentene må bestå for å kunne melde seg opp til eksamen. GLSM er et meget intensivt emne med variasjon mellom undervisning på campus og arbeid i feltet (skolen). Det er tre mappearbeider underveis som må bestås for å kunne gå opp til eksamen. Her er det nær 100% gjennomføring. Naturfag har større grad av obligatorisk frammøte enn for eksempel norsk eller pedagogikk. Dette er begrunnet i fagets egenart med mange praktiske øvelser og forsøk. Intensiteten og obligatoriske arbeidskrav gjennom hele løpet ser ut til å stimulere til innsats og dermed til læring og gjennomføring. Dette er noe vi vil arbeide videre med for studenter som tas opp fra høsten 2009.

Praksisopplæring

IAS har utarbeidet et eget praksishefte hvor mål for hver praksisperiode er formulert. Dette er utarbeidet i samarbeid med praksislærere innen praksisskoleutvalget.

Praksiskoordinator leder arbeidet med praksisutvalget og har ansvar for å sette sammen et program for oppfølging av praksisskoler og oppfølging av kvalitet i praksisopplæring. Introduksjonsplanlegging for nye studenter sammen med praksisskoler og faglærere er også tillagt denne stillingen. Høsten 2008 var introduksjonsseminaret som følger:

Plan for felles oppstartsseminar og faglig samling onsdag 27.08.08 Rom Ø-110, Arne Rettedals hus

1. studieår

08.15 – 10.00 – Fellesøkt (dvs. studenter, praksislærere og faglærere).

08.15 – 08.20	Velkommen	Praksiskoordinator Dag Husebø
08.20 – 08.40	Yrkesetikk og praksisopplæring	Rektor ved Smeaheia skole Tor Isene
08.40 – 09.00	Grunnleggende forståelser av	Praksislærer Ruth Helen Helland

	praksis som fag	Rennesøy skule
09.00 – 09.15	Pause	
09.15 – 09.30	Kvalitetssystem for praksisopplæringen	Praksiskoordinator Dag Husebø
09.30 – 09.45	Matematikkfaget og praksisopplæringen	Matematikkseksjonen ved Kjersti Melhus
09.45 – 10.00	Pedagogikkfaget og praksisopplæringen	Pedagogikkseksjonen ved Elsa Fosse

10.15 – 12.00 – Faglig samling for 1. studieår (dvs. studenter, praksislærere og faglærere)
- Krav og utfordringer i allmennlærerutdanningen.

Førsteamanuensis Rune Giske med fortid som instituttleder for Program for allmennlærerutdanning, vil snakke om hvilke krav som kommuniseres og stilles til både studenter, praksislærere og innad i lærerutdanningsinstitusjonen med henblikk på hva som kreves for å fremme vekst og læring i utdanningen. Stikkord vil være arbeidsmoral, engasjement, sosial luffing i gruppesammenheng og mestringsmotivasjon og tro på egen mestringsevne.

12.00 – 13.00 – Møte mellom studenter og praksislærere over matpakken

- Vekt på å bli kjent med hverandre og med praksisskolen og dens forståelser av praksisopplæringen

14.15- 16.00 – Modul 4 Pedagogisk veiledning (Rom A-124 Hagbard Lines hus)

Informasjon om modulen– innhold, form og forventninger.

- Hvem er studenten i dag?
- Hvem er praksislæreren i dag?
- Pedagogisk dannelse og pedagogisk identitet – hvem er jeg som praksislærer?
- Hva med komplementære roller?
- Hvor skjer læring?
- Gruppen som redskap for læring.

Etablering av basisgrupper.

Veiledning og rådgivning

Studiekoordinator ved IAS har et spesielt ansvar for veiledning og rådgivning overfor studenter. Mange samtaler i løpet av et studieår vil naturlig ha krav og forventninger som tema og hvor dette blir formidlet til studenter.

Studiekoordinator formidler også felles informasjon til studenter på It's Learning.

Hva vil vi arbeide spesielt med i 2009?

Arbeidet med emnerevisjoner våren 2009 må innebære at vi også tenker gjennom hva som kan bidra til at studenter blir aktivisert og engasjert i studiene. Frammøte er en utfordring for oss. Når undervisning ikke er obligatorisk, kan det være færre enn 50% som er tilstede. Vi kan ikke ha obligatorisk frammøte for frammøtets skyld. Det må være av andre grunner.

En viktig begrunnelse for å ha mer obligatorisk frammøte spesielt det første høstsemesteret, er å sikre studentenes overgang fra elev til student. Studentene har behov for å utvikle gode studievaner. Vi opplever at dette ikke er så lett for svært mange studenter. Det er en overgang å lese fagtekster og å arbeide med disse på måter som ikke bare skal bidra til å huske hva man har lest, men som også skal bidra til utvikling av forståelse og refleksjonsevne.

Når studenter ikke deltar i slike samlinger, mister de muligheten til å utvikle nye studievaner og å utvikle kritisk tenkning. Vi må tenke nøye gjennom hva vi har som seminarer / undervisning med obligatorisk frammøte og hvordan dette kan styrke studenters utvikling, læring og gjennomføring.

4. Hva hindrer samarbeid med andre institusjoner om bl.a. karaktersetting?

Vitenskapelig ansatte viser til at det tidligere var flere faglige samlinger innen fagene som gjorde at det var flere naturlige møteplasser for å drøfte både innhold og vurdering i fagene. Trang økonomi medfører dessuten reduserte midler til reisevirksomhet.

Instituttet arbeider med kvalitetssikring av eksamen og vurdering ved å utarbeide et system for ekstern medvirkning til eksamensutvikling, ekstern sensurering og ettersensurering. I Kvalitetsrapporten fra IAS (del av kvalitetssikringssystemet ved UiS), sendte vi følgende informasjon:

Kvalitetssikringstiltak ved gjennomføring av eksamen i studieåret 2007-2008:

EMNE	Ekstern vurdering av oppgave	Ekstern sensor	Intern medsensor som <u>ikke</u> har undervist i emnet / studentene	Intern medsensor som har undervist i emnet / studentene
IDR116 Ernæring		Svein Rune Olsen, UiA)		
IDR113 Teknikklæring og utvikling av bevegelser		Geir Jordet, Norges idr.høgskole		
IDR100 Kropp og trening	Eystein Enoksen, NIH	Kjetil Høgdaal, HiVolda		
ALU131 Norsk 1, modul 2		Kjell Arild Madsen og Odd Mønsson, HiVolda		
ALU130: Norsk 1 Modul 1:		Lars Rune Waage (klagesensor kun)		
ALU411 Komponering				Marianne Øvregaard
ALU410 Musisering				Marianne Øvregaard
ALU335 Biologi 1		Harald Liebich		
ALU115 Matematikk 1, emne 1		Tor Espen Kristensen, HSH		
ALU116 Matematikk 1, del 2		Tor Espen Kristensen, HSH		
ALU390 Matematikk 3	Peer Andersen, Høgskolen i Finnmark	Peer Andersen, Høgskolen i Finnmark (4 av 15 besvarelser)		
ALU390 Matematikk 3, del 2		Tor Espen Kristensen, HSH		
ALU372 Ernæring og livsstil	Tove Kristiansen	Unni Baastad, HiO og Tove Kristiansen		
ALU371 Praktisk mat og kultur		Tove Kristiansen		

ALU373 Mat og forbruk		Tove Kristiansen		
IDR200 Bacheloroppgave		Svein Rune Olsen og Rune Høigaard, UiA		
ALU140 KRL		Knut Holter, MHS		
ALU315 Drama 2		Torhild Rosell, UiS, SV-fakultetet og Anne Karin Fotland, samt Hilde Blesvik (klagesensur)		
ALU308 Kunst & håndverk II, FoU arbeid		Ragnhild Vavik, HSH		
EMNE	Ekstern vurdering av oppgave	Ekstern sensor	Intern medsensor som <u>ikke</u> har undervist i emnet / studentene	Intern medsensor som har undervist i emnet / studentene
ALU 302 KUNST, KULTUR OG NATUR			Per Schjelderup	
ALU 303 BILDE OG VISUELL KOMMUNIKASJON			Per Schjelderup	
ALU120 GLSM		Kjersti Lundetræ, Margit Askeland		
ALU 336 Kjemi H-07	Ivar Atle Olsen, Nesna			
ALU 339 Fysikk V-08	Merete Økland Sortland, Stord - Haugesund			
ALU338 Biologi 2		Harald Liebich		
ALU340 Teknologi V-08		Harald Liebich		
ALU 337 Geofag H-07	J. Sivertsen, St. Olav VGS	Kun ved klagesensur		
ALU 100 Ped		Aud Torill Meland	Sissel Østrem, Brit Hanssen, Aud T. Meland	
ALU 101 Ped			Sissel Østrem, Brit Hanssen	
ALU420 Samfunn i endring				Jan Bjarne Bøe og Idar Ree
ALU430 Migrasjon og interkulturelle relasjoner				Ole Jone Eide Øyvind Gjerde
ALU 440 Konflikter/konfliktløsning og globalisering				Øyvind Gjerde Ole Jone Eide
ALU 450 Historiske emner				Dan D. Daatland
ALU 460				Ketil Knutsen

Samfunnsfagdidaktikk m/ prosjektoppgave				

Oversikten viser at det er tre fag som ikke har benyttet ekstern sensor eller ekstern leser av oppgavetekst ved gjennomføring av eksamen. Dette gjelder pedagogikk, samfunnsfag og Kunst & Håndverk. Disse tre vil bli prioritert ved neste eksamensgjennomføring. (Dette gjelder også musikk, men tilbud i musikk har vi ikke lenger innen allmennlærerutdanning.)

IAS skal ha et system for gjennomføring av eksamen som sikrer at eksamen i alle emner blir kvalitetssikret jevnlig gjennom bruk av ekstern sensor.

Spørsmålet fra KD nevner karaktersetting som et eksempel på samarbeid. Det som også er svært viktig for oss, er kunnskap om faglige overveielser som andre faglærere gjør i deres arbeid. Valg av litteratur, valg av arbeidsmåter, målsettinger for det faglige arbeidet. Dette får man ikke innsikt i gjennom ekstern sensorvirksomhet. For å få innblikk i dette, er det nødvendig med fagmøter på tvers av institusjoner. UiS og UiA har inngått avtale om å samarbeide med lærerutdanning og vi har muligheter til å tenke samarbeid innen faggrupper for å bli bedre kjent med hverandres tenkning og handlinger. Dette kunne også være mulig gjennom regionale samlinger eller nasjonale samlinger for lærerutdannere.

5. Hvilke tiltak er satt i verk for å sikre tydeligere forskningsledelse?

Det er flere forskergrupper ved Institutt for allmennlærerutdanning og spesialpedagogikk (IAS) og ved Institutt for kultur og språk (IKS) som ansatte innen allmennlærerutdanningsprogrammet er medlemmer i. I 2008 har mange forskergrupper gått sammen om å søke om å få godkjent programområder ved Universitetet i Stavanger. Opprettelse av forskergrupper og programområder er ledd i universitetets arbeid med å sikre forskningsledelse.

Forskergrupper

Eksisterende forskergrupper ved IAS / forskergrupper som ansatte ved IAS deltar i som er på tvers av institutter/sente på UiS:

Estetiske læringsprosesser, ledet av førsteamanuensis Aud Sæbø

Læreres matematikkunnskap for undervisning, ledet av førsteamanuensis Reidar Mosvold

Kartlegging Aktivitet Norge, ledet av førsteamanuensis Sindre Dyrstad

Fra student til yrkesutøver, ledet av førsteamanuensis Sissel Østrem

Utdanning og læring i skiftende institusjonelle kontekster, ledet av Professor Stein Erik Ohna

Forskergruppe om ferdigheter, ledet av professor Finn Egil Tønnessen

Forskergruppe Migrasjon og flerkultur, ledet av førsteamanuensis Nils Olav Østrem

Programområder

Ansatte ved IAS er også deltakere i to forskningsprogramområder som er godkjent ved UiS. Programområder er noe mer enn forskergrupper. Et programområde er et satsingsområde som flere forskergrupper og forskere kan være en del av. Det representerer et langsiktig program for kunnskapsutvikling.

Flere forskergrupper ved IAS pluss enkeltpersoner er medlemmer i programområdet **Læreres kunnskap for undervisning** ledet av instituttleder / førsteamanuensis Elaine Munthe. P.g.a. vår organisering er det naturlig å ha med ansatte på andre institutter som er opptatt av læreres kunnskap for undervisning (for eksempel forskere innen fremmedspråk og RLE som er ansatt på Institutt for Kultur og Språkvitenskap, IKS). Per i dag består gruppen av ca. 20 forskere. Gruppen skal utvikle søknad til *Utdanning 2020*, skal holde seminarrekke og forskerkurs, skal utvikle et nettsted for kontakt med lærere i skoleverket, og vil utvikle EU-søknad. Intenasjonalt samarbeid og internasjonal mobilitet er en viktig del av et slikt forskningsprogram. Høsten 2009 vil et medlem (ansatt ved IAS) ha et forskningsopphold ved University of Michigan. Det er også planer om et forskeropphold ved University of Warwick for et annet medlem (ansatt ved IAS).

To ansatte ved IAS inngår i et nylig vedtatt programområde som heter **Memory Studies** ledet av Alexandre Dessingue og Marie Smith-Solbakken (IKS).

6. Forholdet mellom teori og fagdidaktikk

Forholdet mellom teori og fagdidaktikk er et område med konstant fokus, men også et område som vi har store utviklingsmuligheter innen. Vi opplever at det er forskjellig forståelse blant faglig ansatte når det gjelder både hva fagdidaktikk er for noe, og hvordan det kommer til uttrykk i undervisningen. Faglig teori og fagdidaktikk er integrert i de fagene som er obligatoriske i allmennlærerutdanningen, og i de valgbare fagene som blir tilbudt ved Institutt for allmennlærerutdanning og spesialpedagogikk, mens det er en tendens til at fagdidaktikk blir isolert som et eget emne innenfor årskurs som blir tilbudt som valgbare fag ved Institutt for kultur og språkvitenskap. Men: Vi har ikke utviklet forskningskunnskap om de to innfallsvinklene har betydning for studentenes forståelse av fagdidaktiske problemstillinger eller om det bidrar til en fragmentering / mer helhetlig forståelse.

I 2008 har læringsutbytte vært et sentralt tema for arbeid på instituttet, og i sammenheng med dette arbeidet har det vært naturlig å drøfte forholdet teori – fagdidaktikk. Videre har problemstillinger dreid seg om forholdet mellom læringsutbytte – arbeidsmåter og vurderingsformer. Alt dette har stor betydning for hvordan vi arbeider med teori-fagdidaktikk.

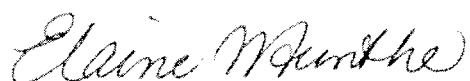
Det er blitt jobbet veldig mye med utvikling av praksisopplæring (over mange år) som kan binde sammen det teoretiske arbeidet på campus med det undervisnings- og læringsmessige arbeidet i grunnskolen. Faglærere og praksislærere møtes sammen med studenter i forkant av praksisopplæring, og faglærere er involvert i utarbeiding av oppgaver for studenter i samarbeid med praksislærere og deres planer for den perioden studentene er i praksis. Dette har faglærere, praksislærere og studenter vært fornøyd med. Slik er det også mulig å bringe erfaringer fra praksisperioder tilbake til campus i etterkant og bearbeide observasjoner og erfaringer. Dette er likevel et område vi fortsatt ser et stort utviklingspotensiale innen.

I 2009 er det forholdet mellom det teoretiske, pedagogiske og fagdidaktiske arbeidet som vil være et satsingsområde. Vi ser på dette som en viktig nøkkelfaktor i utvikling av en bedre lærerutdanning og bedre lærere – og forhåpentligvis også en måte å minske frafall og øke motivasjon.

I motsetning til andre utdanninger som er opptatt av å prøve ut ordninger med mest mulig skolebasert praksis og skolebasert praksis på grunnskolens premisser, er vi opptatt av at utdanningen skal være på studentens premisser og være fundert i forskningsbasert kunnskap om lærerstudenters læring og utvikling. Det er indikasjoner på at det nettopp er muligheter for "kontrollert praksis" som gjør det mulig for studenter å analysere mindre deler av kompleksiteten før man blir kastet ut i den, som kan styrke studenters kunnskap, kompetanse og ferdigheter innen læreres komplekse arbeid.

Forutsatt forskningsmidler, vil vi forske på hva ulike opplæringsformer og ulike koblinger teori – praksis har å si for lærerstudenters læring. Dette krever eksperimentelle design og solid forskningsoppfølging som det ikke er rom for i basisbevilgningen, og det vil derfor bli søkt om ekstraordinære utviklings- og forskningsmidler.

Stavanger, 20. februar

Elaine Munthe
Instituttleder